

OPENER

Oktober 2021
Jaargang 16 nr 4
Onafhankelijk magazine
voor Oostelijk Havengebied,
Indische Buurt, IJburg
en Zeeburgereiland

Planoloog Zef Hemel
Freerunnen op IJburg
Wandelen met Spinoza

Oktober 2021

- 3 Redactioneel
- 4 Interview met planoloog Zef Hemel
- 6 Kleurig kunstwerk in de Molukkenstraat
- 7 Nieuwe ontwikkeling recreatie-overlast OHG
- 8 Column: 'Ik zie ze vliegen.'
- 9 Herberg Zeeburg wordt verbouwd
- 10 Freerunnen op IJburg
- 12 Kort buurtnieuws
- 13 Buurtgedicht: Afval
- 14 Kunstenaar Astrid de Rie
- 15 Intussen aan de Oranje-Vrijstaatkade
- 18 De lessen van woongebouw Wladiwostok
- 19 Wandelen met Spinoza
- 20 Maritieme historie
- 21 Oost in cijfers: covid
- 22 Uittips
- 24 Onze favoriete boeken
- 26 Het Geheugen van Oost
- 27 Koken met Afra: chilaquiles
- 28 Lustrum en toekomst buurt-centrum Archipel
- 29 Baken voor Zeeburg: het Palenhuis
- 30 Bezorginformatie
- 31 Buurtpuzzel: IJburg

Colofon

IJopener is het magazine voor alle bewoners van het Oostelijk Havengebied, de Indische Buurt, IJburg en Zeeburgereiland. De redactie bestaat uit vrijwilligers. De meningen van de afzonderlijke auteurs geven niet noodzakelijkerwijs de mening van de redactie weer.

REDACTIELEDEN

Natanja den Boeft, Ruben Cardol, Marcel de Cnock, Eline Crijns, Lida Geers, Anna de Haas, Jikke Heermans, Joyce Hes, Tineke Kalk, Björn Martens, Mariska Meijer, Norfoh, Lisa Scheerder, Simone Slotboom, Joost van der Vaart en Corry Zoll.

MEDEWERKERS AAN DIT NUMMER

Afra Barentz, René van Eunen, Marna van Hal, Hannie Raaff, Josien Vogelaar.

PRODUCTIE

Eindredactie	Anna de Haas Jikke Heermans
Bureauredactie	Natanja den Boeft Lisa Scheerder
Coördinatie	Eline Crijns
Vormgeving	Tekst en Techniek (Frits van den Akker en Jolanda Budding)
Drukwerk	Rodi Rotatiedruk, Diemen
Oplage	26.000 ex.

STICHTING IJOPENER BESTUUR

François Claessens (voorzitter), Sjeng Lamers (penningmeester), Betsy Albers (secretaris), Bert Steinmetz (lid), Lisa Scheerder (redactielid)

VOLGENDE EDITIE

Deadline	11 november
Verspreiding	vanaf 10 december

FOTO VOORPAGINA

Het twintig meter hoge "Palenhuis" ontworpen door kunstenaar Piet van Wijk in de Sluisbuurt. Zie ook pagina 29.
Foto: Björn Martens

CONTACT

Stichting IJopener	
E-mail	info@ijopener.nl
Website	www.ijopener.nl
Rekeningnr.	NL51 INGB 0006 6548 54

ADVERTENTIE-ACQUISITIE

adverteren@ijopener.nl.
Zie pagina 30 voor tarieven.
Overige informatie op www.ijopener.nl.

IJOPENER GEMIST?

Bezorgklachten: bezorging@ijopener.nl. Kijk op pagina 30 voor adressen waar u IJopener kunt afhalen.

IJOPENER DIGITAAL LEZEN?

Ga naar www.ijopener.nl/archief

Een uitvaart die bij u past,
met veel respect voor allen.

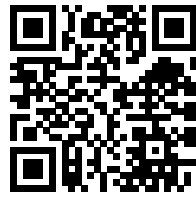

Anne-Marie Boogaarts
06 81 81 84 69 (24/7)
anne-marie@funeralquest.nl
www.funeralquest.nl

algemeen nut beoogde
instelling

ANBI

**Steun
de IJopener!**

doneer.ijopener.nl

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO: BJÖRN MARTENS

Van sommige dingen word je vrolijk

Vrolijkheid is schaars deze dagen. Het klimaat, de corona, de politiek en het gescheld daarop op de *socials* – veeg dat alles op één hoop en je barst spontaan in snikken uit. Met een diepgewortelde, generaties lang gerijpte calvinistische aard geldt de Nederlander sowieso niet als lachebekje. Het vrolijke en onbekommerde dat kinderen nog wel hebben, is menig volwassene vreemd. Maar al heb je het misschien niet van huis uit, vrolijkheid kan je wel worden aangereikt. Kortgeleden fietsten we op zo'n typisch Nederlandse nazomerdag, met zon, wind, dichte miezer en dan weer een waterig zonnetje – je had nét je regenpak aan of de regen stopte – over de Zeeburgerdijk de Indische Buurt in. Stemming: matig chagrijnig wegens een pijnlijke knie en een aanlopende fiets.

Op de drukke kruising met de Molukkenstraat stak iemand onverwachts over. Hij liep door rood. Naar Amsterdamse gewoonte wilden we meteen gaan schelden, maar al in de aanzet daartoe hapten we naar lucht. Boven ons torrende een nieuw en onthutsend groot kunstwerk dat ons het zwijgen oplegde. De negatieve stemming was op slag verdwenen. Het chagrijn maakte plaats voor pure vrolijkheid. We zagen heldere kleuren, vogels, bloemen. Kunstenaars Irene López León had hier op de gevel anderhalve maand eerder een muurschildering gemaakt waarvan je maar één ding kunt zeggen: dit beurt je op, hier word je vrolijk van. In deze editie van de IJopener lees je u meer over dit kunstwerk. Ook het verhaal erover stemt vrolijk, een gemoedsgesteldheid die ons door een jonge, van oorsprong Spaanse vrouw op een heel groot presenteerblad in de Indische Buurt wordt aangereikt. Hulde voor haar.

Buurtmagazine de IJopener, gemaakt voor en door bewoners van het Oostelijk Havengebied, Zeeburgereiland, IJburg en de Indische Buurt brengt in deze aflevering meer verhalen die

vrolijk stemmen dan wel tot nadenken aanzetten. We interviewen planoloog en kenner van de grote stad Zef Hemel, we verdiepen ons in een boekhandel op IJburg en we drukken een mooi gedicht van buurtdichteres Joyce Hes af. Er is weer een aflevering te lezen van de historische rubriek Het Geheugen van Oost, we hebben een uiterst informatieve pagina met uittips en ons tochtje staat dit keer in het teken van de vriendenkers en grote wetenschappers Spinoza en Darwin.

Ons voortbestaan als buurtblad wordt mede gedragen door de verhalen die we vertellen. In de moeilijke coronamaanden, waarin de voor ons zo belangrijke verkoop van advertenties vrijwel compleet wegviel en de inkomsten pijlsnel daalden, hielpen lezers ons met giften. Nog steeds wordt er geld gestort, waarvoor onze grote dank. Iedere euro telt; in ieder geval de komende maanden lijken financieel veiliggesteld. Mede dankzij buurtbewoners. Hulde voor hen, hulde voor u.

Graag willen we onze lezers wijzen op de mogelijkheden die ook onze website biedt (ijopener.nl). We zijn van papier, maar digitaal doen we net zo goed ons best. Blad en website vormen één geheel. Voor onze site werken we samen met het digitale nieuwsmedium oost-online.nl, dat zo vriendelijk is om de IJopener op zijn openingspagina een prominente plek met doorklikmogelijkheid te geven. Net als ons buurtmagazine wordt

oost-online gemaakt door vrijwilligers. 'Met oost-online blijf je bij als je woont, werkt of studeert in Oost en iets hebt met dat mooie gebied tussen Amstel en IJ', zo heet het op hun site. Dit informatieve online-medium is het levenswerk van oprichter en uitgever Stan Polman, een echte Ooster wiens jarenlange inzet voor de buurt ook op deze plek wel eens in een vrolijk zonnetje mag worden gezet. Bij dezen: hulde voor hem. <

**DE IJOPENER ZOEKT
REDACTEUREN/GASTSCHRIJVERS
UIT DE INDISCHE BUURT EN
ZEEBURGEREILAND**

OPENER

De redactie van de IJopener vertelt verhalen uit de buurt in vijf full-color magazines per jaar. Ter versterking van de redactie zoeken we enkele redacteuren, met name uit de Indische Buurt en Zeeburgereiland. Ook gastschrijvers zijn welkom. De redactie vergadert tweemaal per nummer, altijd op dinsdagavond.

Kun je schrijven, heb je tijd en heb je affiniteit met je buurt? Mail ons dan op info@ijopener.nl

De Sluisbuurt als experiment

TEKST: TINEKE KALK
FOTO: MARCEL DE CNOCK

In de jaren zeventig van de vorige eeuw kampte Amsterdam met een wooncrisis in de vorm van verkrotte buurten, waarbij grootschalige sloop en nieuwbouw de enige oplossing leken. Acties van buurtbewoners zorgden ervoor dat de kaalslag niet doorging, de huren betaalbaar bleven en het karakter van de wijk behouden bleef. Geluiden uit Oost maakte er een vierdelige podcastserie over: 'Buurt in aksie'. Nu, vijftig jaar later, ziet Amsterdam er spic en span uit, maar de woningnood lijkt groter dan ooit, het karakter van buurten verandert door de instroom van expats en een oplossing voor al deze problemen lijkt ver weg. IJopener Magazine start samen met Leon Paquay van Geluiden uit Oost een serie gesprekken over dit onderwerp die uiteindelijk in een nieuwe podcast zullen uitmonden. Ons eerste gesprek is met Zef Hemel.

Zef Hemel is een druk bezet man. Toch maakt hij een ontspannen indruk als Leon Paquay en ik hem interviewen. Regelmatig barst hij in een lachsalvo uit, hoewel hij ook af en toe bedenkelijk kijkt als hij het over de toekomst van Amsterdam heeft.

Wat is de taak van een planoloog?

Bij mijn afscheid van de Wibautleerstoel presenteer ik mijn boek *Er was eens een stad*. Dat gaat over hoe we Amsterdam verder moeten ontwikkelen. Die visie op mijn discipline heb ik de afgelopen tien jaar stap voor stap samen

met mijn studenten opgebouwd. Kort gezegd: een langetermijnvisie moet in alles leidend zijn en zo'n verhaal destilleer je uit gesprekken met heel verschillende Amsterdammers. Als planoloog kies ik geen partij, maar signaleer ik wat anderen ervaren, denken, willen, verlangen. De vraag en behoefte om in Amsterdam te wonen is nog steeds groot, al is het allemaal schrikbarend duur geworden. Na de financiële crisis zitten we nu in een coronacrisis en deze rampspoed zal niet de laatste zijn.

Gaat Amsterdam lijken op New York waar

alleen de rijken nog in de stad kunnen wonen?

Amsterdam is heilig vergeleken met New York in de zin van: gelijk en rechtvaardiger. Het klopt dat de trend er een is naar toenemende ongelijkheid. Maar vergeet niet dat de helft van het woningbestand nog altijd uit sociale woningen bestaat. En de stad let er nu ook beter op dat er niet zoveel sociale woningen meer worden verkocht. Bovendien heeft de raad bedongen dat er bij nieuwe buurten zoals de Sluisbuurt veertig procent sociale woningbouw komt.

Heb je als planoloog ook een visie op de kant die het uit zou moeten gaan?

Het stadsbestuur neemt besluiten op basis van een visie. Ik zie het als een taak van de planoloog om toekomstverhalen te vertellen die geloofwaardig en aansprekend zijn. Iedereen wil weten wat er staat te gebeuren of waarop hij of zij zal moeten reageren. Of we dat ook werkelijk willen, daarover moeten we met elkaar in debat. Vroeger vertelden planologen hun toekomstverhalen aan de hand van statistieken, maar ik vind het belangrijk dat we de verbanden laten zien en beelden oproepen, zodat we ons in de toekomst kunnen verplaatsen en de verhalen kunnen kneden en naar onze hand zetten. Ik voorspel dat Amsterdam als stad nog veel internationaler wordt. Veel bewoners zullen wegtrekken, zoals ouderen, terwijl jonge mensen de stad proberen in te komen. In het gevecht om de vierkante meters zullen het vooral de expats zijn die het zich kunnen veroorloven om hier luxueus te wonen.

‘Als planoloog signaleer ik wat anderen ervaren, denken, willen, verlangen’

Hoe past het Manhattan aan het IJ in die trend?

De Sluisbuurt is een reactie op het feit dat zoveel mensen in Amsterdam willen wonen. Zolang het binnen de ring A10 is, zijn mensen bereid om vierkante meters in te leveren. Veel ontwikkelruimte is daar overigens niet. Daarom zijn er tegen de zesduizend woningen gepland in de Sluisbuurt en dat is een dichtheid die we in Amsterdam eigenlijk nog niet kennen. Jij noemt het Manhattan, maar New York zal erom lachen. In Amsterdam hebben we koudwatervrees als het gaat om wonen in hoogbouw. In Rotterdam hebben ze die stap al lang gezet.

Toen het Oostelijk Havengebied werd gebouwd was het spannend of de woningen op Borneo-Sporenburg wel verkocht zouden worden, omdat je daar zo dicht op elkaar kwam te wonen. Maar omdat het binnen de ring A10 viel, was alles in een mum van tijd verkocht. Inmiddels voelt het Oostelijk Havengebied aan als een deel van de binnenstad. En kijk nou eens wat er in de Houthavens wordt gebouwd. Op dit moment wordt gezocht naar nieuwe woonvormen met heel hoge dichtheden, en de woningbouw in Amsterdam is de grondgebondenheid allang voorbij.

De Sluisbuurt zie ik als de volgende stap in dat grootstedelijk experiment. Ik ben benieuwd hoe het gaat worden: ik heb geen verkaveling gezien waar zo op gestudeerd is door de gemeente en die zo kritisch gevolgd is door de omgeving, door Arcam en de vakgemeenschap. Het bijzondere aan de Sluisbuurt is dat hoogbouw op de binnenterreinen is gepland. Dus als je straks door de buurt loopt zal je nauwelijks hoogbouw zien of ervaren. Voor je gevoel loop je door een dorp. Bovendien heb je door deze bouwwijze straks geen windhinder meer. Misschien dat de hele wereld naar de Sluisbuurt zal komen om dit experiment te bekijken.

Wie komt er wonen?

De eersten die altijd komen kijken zijn mensen uit de directe omgeving, in dit geval Oostelijk Havengebied, IJburg en Noord. Zij willen wooncarrière maken, niet te ver verhuizen en kiezen dan voor het avontuur van de Sluisbuurt.

Maar de trend is dat er veel kleiner wordt gebouwd. Dus wat winnen zij daarbij?

Het klopt dat we na de financiële crisis hebben ingeleverd aan vierkante meters door stijgende grondprijzen en de enorme vraag. Daar bovenop kwam de lage rentestand die maakt dat iedereen elkaar de tent uitvecht. We zitten tenslotte in een kapitalistische samenleving.

Toen de grondprijzen nog laag waren en Amsterdam niet in trek was, besloten politiek en markt om grotere woningen te bouwen om zo Amsterdam weer aantrekkelijk te maken. In de Vinex-periode, dus in de jaren tachtig, negentig, moest je woningen van ten minste honderd vierkante meter bouwen, anders raakte je ze niet kwijt. Nu zitten we in een heel andere fase. Steden zijn wereldwijd in trek, zeker binnen Nederland willen jonge mensen graag in Amsterdam wonen.

En ja, ik ben geschrokken van hoe weinig vierkante meters de nieuwe woningen op bijvoorbeeld Oostenburgereiland tellen. Het wordt daar allemaal wel erg krap. Het is spannend of er een markt zal zijn voor zulke kleine woningen in zo hoge dichtheid. De eerste waarschuwingen zullen van de marktpartijen komen

als die merken dat hun verkoop stagneert. Amsterdam wordt internationaler en expats concurreren ons eruit omdat zij die hoge prijzen wel kunnen betalen. De vraag is hoe aantrekkelijk de Sluisbuurt gaat worden.

Naast de bouwkwaliteit speelt daarin bereikbaarheid een belangrijke rol. Het Rijk wilde destijds niet meebetalen aan de metro zodat het nu behelpen is met een tram. Vandaar de roep om een vaste oeververbinding tussen Zeeburgereiland en Borneo-Sporenburg zodat je tenminste op de fiets gemakkelijk de stad in kunt. Ik hoop wel dat mijn studenten daar ook nog kunnen wonen. Maar aangezien de gemeente in de Sluisbuurt de regel toepast van veertig procent middeldure huur, veertig procent sociale huur en twintig procent vrije markt zou het een gemengde populatie moeten worden.

Ik vind trouwens wel dat er op het Zeeburgereiland aan de zuidkant een klein park moet komen. Dat is dan wel zo'n beetje de duurste grond, maar groen maakt een wijk pas echt aantrekkelijk. Zeeburgereiland moet wel net als de Pijp zijn Sarphatipark krijgen.

Hoe kan de woningmarkt weer bereikbaar worden voor iedereen?

We denken allemaal dat de minister van Wonen iets moet doen, maar als wereldwijd de inflatie stijgt is alles weer anders. Wel moet er gesleuteld worden aan de fiscale kant. Dat gaat het volgende kabinet, neem ik aan, ook doen. Ook moet er in en om Amsterdam veel meer gebouwd worden. Het ontwikkelen van HavenStad aan de westkant gaat nog decennia duren, dus dat is geen oplossing voor de korte termijn. De stad moet regionaal denken, tot ver buiten de ring. Voor Amsterdammers is dat een bijna even grote hobbel als denken in hoogbouw. En het openbaar vervoer moet ook op dat hogere schaalniveau goed geregeld worden. Als mijn voorspelling uitkomt en er komt inflatie, dan zal de stijgende rente alles op zijn kop zetten en komt een groot deel van de Nederlandse huizen weer 'onder water' te staan. We zullen moeten meebewegen met krachten die groter zijn dan wijzelf. Maar dat hoeft ons niet te beletten over de toekomst van onze mooie stad te dromen. <

Zef Hemel (1957) is planoloog, en was van 2001 tot 2004 directeur van de Academie van Bouwkunst in Rotterdam. Daarna gaf hij tien jaar lang als directielid leiding aan de Amsterdamse Dienst Ruimtelijke Ordening. Binnenkort neemt hij afscheid van de Wibautleerstoel voor Grootstedelijke Vraagstukken aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij sinds 2012 onderzoek deed naar duurzame verstedelijking.

design • bouwkundig ontwerp • uitvoering • bemiddeling o.g.

De specialist voor dakterrassen, rvs leuningen, balustrades, trappen, verbouwingen en dakopbouwen. Wij werken vanaf 'creatief' concept tot en met volledige uitvoering, en bouwen altijd duurzaam.

www.ydesign.nl 020-419 39 38 KNSM laan 867 1019 LK Amsterdam

gelderland artiftor leolux montis pastoe spectrum stokke/varièr gispén 412

jan van beek
EIGENTIJD'S WONEN

beukenplein 23 amsterdam 020 6656310 www.janvanbeek.nl

Molukkenstraat kreeg stukje Indonesië

Je fietst langs de hoek Molukkenstraat - Zeeburgerdijk en ziet gewoon een huizenblok. Een week later is er plotseling een complete muurschildering. Het is magisch. Helemaal als je tijdens die week toen de muurschildering in wording was kunstenares Irene Lopez Leon aan het schilderen hebt gezien.

TEKST: LIDA GEERS

FOTO'S: HAYE VAN DER NOORDAA EN EIGEN HAARD

Na wat speurwerk blijkt dat wooncorporatie Eigen Haard de opdrachtgever is en in samenwerking met Street Art Museum Amsterdam ervoor heeft gezorgd dat de muurschildering gerealiseerd is. Initiatiefnemers zijn twee wijkbeheerders van Eigen Haard in de Indische Buurt, Clarence Cruden en Fenjal Riedewald. In hun spiksplinternieuwe kantoor op het Ambonplein vertelt Clarence wat een wijkbeheerder zoal doet. 'De wijk is opgedeeld in verschillende delen en de wijkbeheerder zorgt in zijn deel voor de huizen van de wooncorporatie. Onze hoofdtaken zijn: schoon, heel, veilig. Dit geldt voor onze panden en op straat. Wij werken hierbij o.a. samen met politie, brandweer en gemeente.' Er waren een aantal deuren in de Billitonstraat en aan het Djakartaterras die regelmatig volgespoten werden met graffiti, wat al gauw een armoedige indruk maakte. Besloten werd mooie natuurfoto's afgedrukt op stickermateriaal op de deuren te plakken. Clarence: 'De deuren hebben hierdoor een mooie uitstraling en sindsdien zijn ze onaangetast gebleven. Bovendien is het oppervlakte van de sticker zo bewerkt dat graffiti gewoon verwijderd kan worden.'

Dat is het eerste aanzetje naar het verfraaien van de buurt geweest. Clarence had een mooie grote muur op de hoek van de Molukkenstraat en de Zeeburgerdijk, waar volgens hem ook iets mee moest gebeuren. Maar wat, was de vraag.

Fenjal liep al heel lang met de gedachte iets met kunst te doen voor de wijk. Het leek hem geweldig schilderijen aan te brengen op verschillende muren en daardoor de wijk mooier te maken. Het idee is bij Fenjal, de initiatiefnemer, ontstaan uit liefde voor Indonesië en zijn passie voor kunst. Fenjal: 'Het is een mooie wijk met mooie straatnamen die verwijzen naar Indonesië. Dus voor mij lag voor de hand in die richting iets te doen. Ik had een plan en Clarence had de muur. Mooier kon het niet.'

Precies die stijl

In principe werk je als wijkbeheerder vaak alleen, het is volgens Fenjal een solistische job. 'Ik wilde al lang iets samen met een andere wijkbeheerder doen. Ik had het plan al in mijn hoofd en heb dit met de manager en de wijkregisseur besproken. De muur staat in de wijk van Clarence. Dat kwam mooi uit om samen te werken en ik heb Clarence hiervoor uitgenodigd. Wij zijn dus beiden betrokken bij het hele proces, maar de verschillende onderdelen hebben wel een aparte eigenaar.' Ieder jaar stelt Eigen Haard een bepaald bedrag beschikbaar om aan de wijken te besteden. Het idee was duidelijk: het moest een schildering worden met natuur en dieren die refereren aan Indonesië. Clarence ging hiervoor op zoek naar de juiste samenwerkingspartner en vond die in Street Art Museum Amsterdam. Eigen Haard heeft vervolgens Street Art ingehuurd ter ondersteuning van het plan. Dat kwam met een aantal kunstenaars. De plannen werden

Clarence Cruden

Fenjal Riedewald

voorgelegd en de kunstenaars kwamen met voorstellen en schetsen. De uiteindelijke keuze is op Irene Lopez Leon uit Barcelona gevallen. 'Haar stijl sprak ons meteen aan', stelt Fenjal.

Keuze uit drie

Irene maakte drie schetsen, die door alle betrokkenen uitvoerig zijn bekeken. Ook de bewoners zijn erbij betrokken door het houden van open tafels, huisbezoeken en het meedenken over de keuze van het uiteindelijke werk. Hier is zelfs een vrijwilliger uit ontstaan die de kunstenares tijdens het proces heeft geholpen.

Toen de keuze was gemaakt – de meeste stemmen golden – ging het snel. Irene kwam naar Amsterdam en ging aan de slag. Clarence: 'In het begin dachten we dat het hele project niet op tijd af zou zijn. Irene had maar een week de tijd en dat leek ons aan de korte kant.' Fenjal: 'Dit proces bracht heel veel teweeg. De bewoners voelden zich erg betrokken en kwamen met eten en drinken voor Irene, en in het cafeetje vlakbij in de Molukkenstraat bood men haar een plek om even tot rust te komen. Het verkeer hield in om te kijken wat er gebeurde en er was zelfs een vrouw die op een trapje midden op de weg ging staan om een foto te maken.' Ogenscheinlijk zonder een echte leidraad ging Irene aan de slag en in een rap tempo werd de hele schildering op de muur gezet. Ze was zelfs royaal binnen de afgesproken tijd klaar. Het was dus een heel avontuur en het is erg mooi geworden. Het hele proces vanaf het idee tot de oplevering heeft slechts een half jaar in beslag genomen. De oplevering was heel feestelijk samen met mensen van Eigen Haard, bewoners en mensen van Street Art. Fenjal was op dat moment jammer genoeg op vakantie, dus hij heeft dat laatste stukje net niet meege maakt. Op de vraag of er nog nieuwe plannen op de plank liggen, wordt er grijnzend geantwoord dat dat zeker het geval is, maar dat er natuurlijk wel geld beschikbaar voor moet zijn. 'Dus dat wordt waarschijnlijk volgend jaar.' <

◀ Irene Lopez Leon voor haar schildering Magnetica op de hoek van Molukkenstraat en Zeeburgerdijk

Wisselvallige zomer, toch nog overlast

Overlast door zwemmen in het Oostelijk Havengebied is de laatste jaren toegenomen. Het wordt warmer en steeds meer mensen zoeken het water op. Hoe was het afgelopen zomer en wat zijn de ontwikkelingen op de hotspots?

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO: BJÖRN MARTENS

Rust in de nazomerse Bogortuin

Het is oktober, herfst 2021. Hier en daar zwemmen nog volhouders in het Oostelijk Havengebied, maar veel zijn het er niet. De zomer dit jaar was wisselvallig en dat heeft ertoe bijgedragen dat de overlast die zwemmen en waterkantvermaak kennelijk onvermijdelijk met zich meebrengen, minder ernstig was dan in voorgaande jaren.

Toch was er reden tot klagen, zeker in de mooie weken voor de vakantie. De Bogortuin, beroemde en beruchte hotspot van Amsterdamse zwemplekken, kon in die hete periode rekenen op een dagelijkse invasie van honderden mensen. Onverlaten maakten lawaai tot in de nacht, piesten en poepten in bosjes en portieken of misdroegen zich op andere manieren.

Tijdelijke maatregelen van de gemeente als het plaatsen van wc's en fietsrekken met de aanmaning om rekening met de burens te houden, hebben mogelijk bijgedragen aan vermindering van overlast. Ook het feit dat Oost als prioriteit is aangewezen in een gemeentelijk actieplan voor handhaving in de openbare ruimte kan effect hebben gehad. Toch blijft juist handhaving een heikel punt voor bewoners rondom de Bogortuin en bij de recreatiesteiger aan de Borneokade, een andere hotspot.

Bogortuin

Leonie Klooster, die al tien jaar aan de Bogortuin woont, zegt dat zij de overlast in de hete dagen voor de vakantie als 'erger dan ooit' heeft ervaren. En dat er geen politie kwam als ze belde. Maar haar eindoordeel over deze zomer is genuanceerd. Spandoek-acties van bewoners, toch meer toezicht op overlast, aanspreken op wangedrag, de geplaatste wc's en fietsrekken en het wisselvallige weer – dat alles heeft er volgens haar toe bijgedragen dat

het massale zwemmen bij de Bogortuin voor bewoners draaglijker was dan in voorgaande jaren. 'Het kan ook zijn', zegt ze, 'dat door alle publiciteit de Bogortuin van z'n place to be-imago wordt afgeholpen.'

Is dat reden om de vlag uit te steken? Allerm minst, aldus Leonie. 'Juist nu het wat rustiger lijkt, moeten we doorpakken. Klagen helpt. Overleg met de gemeente ook, al duurt het lang. Het is misschien voor later, maar we moeten het er nu over hebben: herindeling van de Bogortuin.'

Borneosteiger

De andere zwemplek in het Oostelijk Havengebied die als een magneet op bezoekers werkt, de Borneosteiger, beleefde eveneens een relatief rustige zomer. Maar ook daar werd tijdens hete dagen overlast gesignaleerd. Nieuw is dat de bewoners van de woonboot naast de steiger een door hen aangespannen rechtszaak – met centraal daarin een verzoek tot handhaving – hebben verloren. Het punt van discussie is hier of het zwemmen moet worden aangemerkt als extensief of intensief recreatief medegebruik. Extensief is in deze context een vorm van recreatie (in dit geval zwemmen) die nauwelijks of geen invloed heeft op de eigenlijke bestemming van de steiger.

Woonbootbewoners Jantien de Laaf en Wierger van Aalderen menen dat zwemmen bij de steiger door de intensiteit ervan niet valt onder 'extensief recreatief medegebruik' en daarom strijdig is met het geldende bestemmingsplan. Zwemmen daar mag volgens hen überhaupt niet op grond van een artikel in het Binnenvaartpolitiereglement.

De voorzieningenrechter in Amsterdam was het niet met hen eens en gaf de gemeente gelijk. Zwemmen bij de steiger moet volgens de rechter wél worden aangemerkt als 'extensief

recreatief medegebruik'. Doorslaggevend is dat er geen sprake is van bedrijfsmatige exploitatie of recreatie in verenigingsverband. Dat er op warme dagen veel zwemmers zijn, is volgens de rechter onvoldoende reden om te spreken van 'intensief recreatief medegebruik'. Voor de beoordeling of zwemmen planologisch aanvaardbaar is, is een zwemverbod op grond van het Binnenvaartpolitiereglement 'niet relevant'.

Zwemverbod opheffen

Stadsdeelbestuurder Rick Vermin kondigde in de IJopener al aan dat hij af wil van het zwemverbod aan de Borneokade. Welnu, het verbod is intussen opgeheven. En wel door het instellen van een ligplaatsverbod voor schepen aan de Borneosteiger. Waarmee het bewuste artikel in het Binnenvaartpolitiereglement niet meer van toepassing is.

De woonbootbewoners zijn teleurgesteld door de rechterlijke uitspraak. En ze zijn geschokt 'over de voortvarendheid waarmee onze directe leefomgeving wordt veranderd in een zweminrichting zonder bescherming voor omwonenden of onderzoek naar de gevolgen ervan'. Vonnis en opheffing van het zwemverbod roepen bij hen 'nogal wat vragen' op. Ze zullen zeker bezwaar maken tegen het opheffen zwemverbod. 'We gaan onze huid duur verkopen.'

Stadsdeel Oost houdt er rekening mee dat de juridische procedure met de rechterlijke uitspraak 'nog niet afgerond' is, aldus woordvoester Melanie Semil. Over het andere punt, de opheffing van het zwemverbod, meldt ze dat dit 'niet afdoende' is om van de Borneosteiger een officiële zwemplek te maken. 'Dat ambiëren we niet. Het gemeente-advies luidt onverkort: zwem alleen op officiële zwemplekken.' <

**DIERENKLINIEK
HAVENS** Java-eiland

Openingstijden
ma. | di. | vr. 09.00 - 19.00 uur
wo. 13.00 - 19.00 uur
do. 09.00 - 17.00 uur

Behandeling volgens afspraak
tel. (020) 41 93 583

Sumatrakade 377 - 379 | 1019 PM Amsterdam

AMSTERDAM PRINT SERVICE

**THE PHOTO
FACTORY**

professionals in print

**Jouw foto's afgedrukt
in de beste kwaliteit !**

- We halen het beste uit de kleuren, bij iedere foto apart; geen fabriekswerk, uw foto's gaan niet de hele wereld over, we drukken alles zelf af in eigen lab!
- Afdrukken 10x10 tot 20x40 cm, glans of mat, met of zonder witte rand, lijstmaat of het hele beeld; besteld via de website, morgen ophalen.
- Vakafdrukken tot 100x250 cm, ook op bijv. canvas, aluminium, dibond, in lijst, u kiest en wij maken!

Probeer het vandaag nog; Verzend voor 1 november 2021 20 digitale foto's via de website, vermeld bij de opmerkingen de code "YA2109" en u kunt de 10x15 afdrukken de volgende dag **GRATIS** ophalen!

U vindt ons bij winkelcentrum Brazilië. We zijn bereikbaar met tram 7 & 26, gratis parkeren onder de AH.

C. van Eesterenlaan 15 Amsterdam, 020 - 419 7200
www.thephotofactory.nl , winkel@thephotofactory.nl

**compaan
counseling**

een persoonlijke aanpak

**Praktijk voor stressbehandeling
en psychosociale therapie**

- coachen en counsellen met mindfulness
- lichaamsgerichte therapie
- focussen
- homospesifieke hulpverlening

www.stressbehandelingamsterdam.nl
info@stressbehandelingamsterdam.nl

Hélène van Bijnen
JF van Hengelstraat 30
1019 DC Amsterdam
06-40556196

Zie ze vliegen

TEKST EN FOTO: SIMONE SLOTBOOM

Ik zie ze vliegen. Even ging het beter. Hoopte ik. Maar ik zie ze weer vliegen. Nog steeds. Al vijf maanden lang. Eerst dacht ik: het ligt aan mij. Ik ben het probleem. Ik ben de oorzaak van alle ellende. Maar nee. Ik maak deel uit van een groter geheel. Een groter probleem. Al is mijn omgeving nog onbewust. Ik lijk een roepende in de woestijn. Een Cassandra. Een ziener die niet gezien wordt. Niet gehoord. En al helemaal niet erkend. Waarschuwend voor het paard van Troje. Hoe hard ze ook roept, het is tevergeefs. Zelfs als ik ze aanwijs: kijk daar! Daar! Daar vliegt er één! Dan nog is de interesse matig. De reacties variëren van een opgetrokken wenkbrauw tot een: ik heb nergens last van. Ook geliefd is: overal vliegt wel eens iets. Op zich klinkt dat reëel. Maar het is net als met leugens. Als je er bij toeval één ontdekt, zijn er meestal meer. Veel meer. Meer dan je lief is.

Ik zie ze dus vliegen. Gek word ik ervan. Telkens als de rust terugkeert en ik denk dat de crisis voorbij is, dan zie ik er weer één. Vliegend in de hal, de woonkamer, een slaapkamer, de keuken of de serre. En nee: geen vlieg of fruitvlieg. Ook geen mug. Ik zou een moord doen voor muggen, eerlijk gezegd. Zelfs zilvervisjes kan ik nu waarderen. Die blijven in een hoek, onder de plint. Lekker voorspel- en vindbaar. Kennen hun plek: vochtig, donker en laag bij de grond. Dit vliegt en fladdert overal heen. En dropt wel driehonderd eitjes per keer. Bommenwerpers die al rondcirkelend hun destructieve lading afgooien. En je weet niet waar. Want dat doen ze stiekem in het donker, als jij slaapt.

Ik zie ze vliegen en kan het niet meer ont-zien. Dacht ik vroeger: ach, een nachtvlindertje. Nu gaat mijn alarm keihard af: motten! En niet zomaar één. Ik heb de Indische meelmot in huis. Dat kreng is niet kapot te krijgen. Als je die eenmaal hebt, kom je er bijna niet meer vanaf. Zie je er af en toe één vliegen, dan zit je huis meestal vol. Vol larven. Ze eten alles wat los en vast zit en vreten zich overal een weg door, zelfs door plastic zakken en verpakkingen. Of nestelen zich in een leeg verstelgaatje in de keukenkast. Het valt amper op: een dichtgegroeid gaatje. Met een soort spint of web. Plakkerig. Nauwelijks weg te zuigen. Erg vasthoudend, zeg maar. Ingezoomd zie je wat met het blote oog nauwelijks waarneembaar is: het zit vol larfjes.

Minstens zes. In één gaatje.

Mijn keuken is nu maanden leeg. Al het eten zit in de koelkast. In hermetisch afgesloten Tupperware. Een gevulde voorraadkast is er niet meer. Ik val wel lekker af zo. Snacken zit er niet meer in. Soms trek ik automatisch een kastje open. En zie lege planken. Brandschone lege planken. Met alleen hier en daar een zakje lavendel, kruidnagel en laurierblad. Of balletjes cederhout. Op de kasten staan motenvallen. In alle kamers brandt etherische olie: een mix van lavendel, tea tree en eucalyptus. Bij in- en uitgangen staan rozemarijn- en tijmplantjes. Alles wat de mot niet mot, heb ik in huis gehaald. En al het voedsel weggegooid. Ook wat nog dicht zat. Dat is stap één. Stap twee is alles afnemen met azijn en bleek. Dan de stoomreiniger. Elk hoekje, kiertje en gaatje. Nadrogen met een hete föhn. Sla niets over. En check alles. Zie je ze toch weer vliegen? Dan doe je het opnieuw.

Ze ziet ze vliegen. Ik hoor het u denken. Dat had ik voorheen ook gedacht. Toen er nog geen larve uit de citruspers kroop. En er geen rupsen ongezien verpopten binnen in de lichtschakelaar. 'Zodra er geen voedsel meer te vinden is, kruipen ze naar buiten', legt de ongedierte-expert van de GGD mij uit. Het kan wel een half jaar duren. Dus hou vol, u bent er waarschijnlijk bijna. Behalve als u de bron niet bent of als ze in een spouwmuur zitten.'

Nu zie ik ze pas écht vliegen. Binnen en buiten. En van buiten naar binnen. Overal. In de gemeenschappelijke hal, de gangen, de boxen. De inpandige container-ruimtes en zelfs op de houten kozijnen.

Ze zitten overal. Verscholen. Uit het zicht. Volwassen motjes zijn één, maximaal twee centimeter groot. Dus wees gewaarschuwd. Wacht niet tot ze bij je ingetrokken zijn. Trek meteen aan de bel. Zonder meldingen doet niemand iets. En ze vermenigvuldigen zich exponentieel snel. Hoe je eraan komt, is simpel. Ze vliegen naar binnen op zoek naar een geschikte plek om zich voort te planten, liefst warm, donker en in de buurt van voedsel of dierlijk materiaal. Hoe je ervan afkomt? Moeilijk dus. Maar hoe eerder je erbij bent, hoe sneller. Onderkenning van het probleem is de eerste stap naar een oplossing. Monsters groeien in het donker. En motten dus ook. Dus begin bij het begin. Doe wat ik doe. Zie ze vliegen. <

Herberg Zeeburg herrijst

Het oudste pand van de Indische buurt ligt helemaal aan het eind van de Zeeburgerdijk. Vanaf de Amsterdamsebrug kon je de herberg zien liggen, maar sinds een paar maanden gaat het pand schuil onder een enorme tent van witte dekzeilen. Wat gaat hier gebeuren?

TEKST: HANNIE RAAFF
FOTO'S: STADSARCHIEF / JACOB OLIE, BJÖRN MARTENS EN PRIVÉ-COLLECTIE HENK GENET

Herberg Zeeburg is in 1675 gebouwd aan de Zuiderzee, waar het toen nog een druk komen en gaan van schepen was. Hier werd het vee voor Amsterdam aangevoerd, uitgeladen, vetgemest en verkocht. Het was een gezellig, druk café. Niet alleen voor de bootsmannen en veehandelaren, maar ook voor wandelende Amsterdammers die in de fraaie theetuinen een glaasje dronken en binnen een potje biljart speelden.

In 1915 werd de herberg gesloten, de veehandel werd verplaatst naar de Rietlanden en dat kostte veel klandizie. Het pand en de omliggende gebouwen en barakken kregen andere bewoners. Er kwam een quarantainepost voor Spaanse-grieppatiënten en een ontluisinstelling voor emigranten en Amsterdammers.

In 1938 werden hier joodse kinderen ondergebracht die door hun wanhopige ouders op de trein gezet waren om het Duitsland van Hitler te ontvluchten. Na de oorlog deden de barakken dienst als noodhospitaal, onder meer voor TBC-patiënten. Ze werden afgebroken na de opening van het Slotervaartziekenhuis. De totaal verkommerde herberg zelf werd overgenomen door de gemeente, die hem in 1977 verhuurde aan een voormalige, gelegaliseerde kraakgroep. Daarbij werd afgesproken dat de bewoners zouden zorgen voor de binnenruimte van het pand, de gemeente (later Ymere) voor de buitenkant.

Actieve woongroep

Henk Genet (73) was in 1977 een van de zeven ex-krakers. In die jaren waren (voormalige) krakers ook idealisten die de barricaden opgingen en protesteerden tegen leegstand en huisjesmelkers. Zo ook Henk Genet en zijn vrienden. Alle leden, zes mannen van rond de dertig en één vrouw, kregen één kamertje. Ze hadden een gemeenschappelijke keuken en een centrale was- en doucheruimte.

Veel behoefte aan privacy was er nog niet, de bewoners hadden naast hun werk hun handen vol aan klussen en vergaderen. Ze waren actief in ontwikkelingswerk en boden ondersteuning aan buitenlandse arbeiders, werklo-

zen en andere groepen die uit de maatschappelijke boot vielen.

Na verloop van tijd veranderden de woonwensen van sommige bewoners. Ze stichtten een gezin of ze wilden meer comfort en privacy. In hun plaats kwamen nieuwe huurders in de woongroep. Inmiddels had woningcorporatie Ymere het pand van de gemeente overgenomen. Vanaf 2016 nam Ymere geen nieuwe huurders meer aan omdat ze de herberg wilden verkopen.

Henk Genet en zijn partner Marja Bijlsma (68) waren met een van hun dochters de laatst overgebleven bewoners van de herberg. De herberg was een deel van hun leven. Zij hadden er voor gestreden dat het pand in 1980 rijksmonument werd, het voor de ondergang behoed, actie gevoerd in de buurt. Toen Ymere hun als eersten het pand te koop aanbod, haptten ze toe.

En nu zijn ze, na jarenlange moeizame onderhandelingen met Ymere en de financiers, de trotse eigenaars. Henk is van kraker huisei-

genaar geworden, maar op 12 september was hij wel te vinden bij de demonstratie tegen de huidige woningnood, tegen leegstand en de plaag van huisspeculanten. Architect André van Stigt, die ervaring heeft met de aanpak van monumenten, maakte een ontwerp voor vier appartementen binnen de bestaande muren. Twee appartementen zijn voor de gezinnen van de dochters van Henk en Marja die in de herberg geboren zijn.

Monument voor de toekomst

De voormalige herberg wordt een drie-generatiewoning maar, nog belangrijker, het wordt een duurzaam pand. Samen met de architect en de aannemer wordt gewerkt aan energiebesparing, vochtbestrijding, warmte- en geluidsisolatie. Mogelijk een voorbeeld voor andere monumentale panden! Samen met Marja mag ik een kijkje nemen onder de dekzeilen.

De herberg krijgt nu eindelijk fundamenteën, zeventien palen die 18,25 meter diep de grond in gaan. Door de palen wordt water naar boven gehaald en via een warmtepomp door de vloeren geleid. Het dak wordt geïsoleerd en er komt een warmtecollector onder het dak. Ramen worden geïsoleerd, de ventilatie wordt verbeterd. Op de laagste verdieping steken de leidingen al boven de nieuwe vloer uit. Vanaf de zolderverdieping kijken we naar de blauwe lucht, de vervangende dakpannen in de originele stijl liggen al klaar. Op de begane grond komt toch weer, net als voorheen, een gezamenlijke ruimte met keukens.

Alle authentieke elementen zoals deuren, trappen en balken worden gerestaureerd en behouden. Er zijn plannen om de prachtige oude entreehal open te stellen voor publiek, er komen prenten en foto's te hangen over de rijke geschiedenis van de herberg. Misschien kunnen wij en onze kinderen ooit weer thee drinken in de tuin die ook in oude luister wordt hersteld. Maar het verhaal van de joodse kinderen, de TBC-lijdende en de leuk van de luizenbolletjes zitten voor eeuwig gemetseld in de goed geïsoleerde muren van dit prachtige monument. <

De wereld is je speeltuin

Op IJburg is in mei een freerunhal geopend. Freerunnen is op een creatieve manier gebruikmaken van je omgeving en de hindernissen en obstakels die je tegenkomt om op een vloeiende manier te bewegen. De omgeving is je speeltuin. Wij namen een kijkje bij Fit Earth, een club die sinds 2013 freerunlessen verzorgt.

TEKST: MARISKA MEIJER
FOTO'S: BJÖRN MARTENS

Fay ten Berge is de oprichter van de Freerunschool. Zij begon met een sportschool, waar later ook yoga en freerunning aan toegevoegd werden. Sinds kort richt Fit Earth zich volledig op freerunning. 'Ik ben begonnen deze lessen te verzorgen omdat mijn kinderen eraan deden. Het was direct een succes en breidde zich steeds meer uit.' De sport is geschikt voor kinderen vanaf 7 jaar. Fay: 'Bij ons leren we kinderen voorzichtig en gecontroleerd *tricks*, maar veilig landen is net zo belangrijk. Zo beginnen we buiten eerst op zand, dan op gras en pas daarna op steen.'

We volgen intussen de groep van 7 tot 9 jaar naar buiten. De groep wordt begeleid door de trainers Francesco Kamstra (23) en Dave

van den Broek (20) en assistent trainer Klaas (14). Alle trainers zijn eigen kweek bij Fit Earth. Klaas is vijf jaar geleden begonnen. Wat vindt hij zo leuk aan freerunning? 'Je gaat met andere ogen kijken naar de wereld, welke objecten en obstakels je kunt gebruiken. En gister lukte bij mij voor het eerst de *cork*, dat geeft een kick.'

De kinderen zijn inmiddels bezig met sprongen en draaien oefenen over straatkunstwerken. Gevraagd naar wat zij leuk vinden aan freerunning klinkt er een koor van enthousiaste uitroepen. Krijn: 'Je angst overwinnen, dingen die je nooit durfde gaan opeens makkelijk.' Noor doet sinds een halfjaar aan freerunning en vindt *positions* oefenen en verspringen het leukst. Tobias: 'Ik vind het leuk dat ik trucjes kan die anderen niet kunnen.'

Stuntman

De tweede groep op deze maandagavond is

de meer ervaren groep van 12 tot 18 jaar. Zij maken vanavond vooral gebruik van de freerunhal. Binnen hebben de trainers diverse challenges uitgezet. Francesco legt uit wat de bedoeling is en Dave doet het voor. Meteen is duidelijk dat het niveau in deze groep een stuk hoger ligt: de spectaculaire tricks zoals salto's vliegen je om de oren.

'Dingen die je nooit durfde gaan opeens makkelijk'

Francesco: 'Dat is ook zo tof aan freerunnen, iedereen kan stuntman of -vrouw zijn. De enige regel is: hou het veilig voor jezelf. Die spectaculaire dingen die je ziet, dit zijn geen roekeloze mensen, alles is juist heel goed doordacht.'

COFFEE TAKE AWAY ESPRESSO

Openingstijden:
dinsdag - vrijdag van 9 tot 18 uur
zaterdag van 9 tot 16 uur

Sumatrakade 5 1019 BJ Amsterdam
Tel. 020 - 419 38 55

www.hairspray.nl
info@hairspray.nl

HAAS & Popi

Restaurant

Lunch Borrel Diner
Woensdag tm zondag open
Beschikbaar voor verhuur

verhuur@haasenpopi.nl

f @haasenpopi
Pampuslaan 501, strand IJburg

Adrenaline

Trainer Dave, die in de halve finale van het NK Freerunning stond: 'Freerunnen gaat om creatief denken, het begint in je eigen kopie. Het leukste is de vrijheid om van alles om je heen je speeltuin te maken.' Francesco: 'De sport is buiten ontstaan, deze hal is nu echt ons plekje geworden waar we samenkomen. Maar ook al hebben we onze eigen hal, we houden het buitenaspect levend.' Jetze is sinds anderhalf jaar aan het freerunnen en is erg blij met de nieuwe hal. 'We kunnen hier meer challenges doen. Wat ik het tofst vind aan deze sport is de adrenaline. Het is leuk om dingen te doen die ik normaal niet zou durven en daarnaar toe te bouwen.' Een ander bijzonder aspect aan freerunning

is de community. Buiten de les om spreken de jongeren graag met elkaar af om te oefenen. Gevraagd naar de beste plek om buiten te oefenen, komen diverse plekken op IJburg naar voren. Maar volgens Dave, Francesco en Klaas is speeltuin Het Lepelpleintje in het Centrum echt dé plek waar beoefenaars van de sport samenkomen. <

Ben je nieuwsgierig geworden naar Freerunning? Je kunt een proefles volgen bij Fit Earth. Neem even een kijkje op de website: www.freerunfitearth.nl.

Na 30 jaar woonplezier aan de Zeeburgerkade tijd voor verandering: emigreren naar Spanje. We hebben hier heerlijk gewoond met uitzicht op het water van de Entrepothaven. Een uitzicht dat nooit verveeld. Het Oostelijk Havengebied was aanvankelijk nog leeg, wij waren de eerste bewoners in dit gebied. Door de jaren heen veranderde het aanzicht van het Oostelijk Havengebied tot de levendige en mooie wijk die het nu is, met het water als verbindende factor.

Maar nu is het tijd voor verandering. Wij hebben besloten om wat eerder te stoppen met werken om te genieten van een ander leven. Met pijn in ons hart nemen we afscheid van Amsterdam en verhuizen naar Spanje, naar de zon waar we ons gaan vestigen in een klein dorpje in de provincie Valencia. Een grote verandering na bijna ons hele leven in Amsterdam te hebben gewoond.

Makelaar voor een uur. Een belangrijke stap was de verkoop van ons appartement. We hebben kennisgemaakt met Franca van Makelaar voor een uur. En we waren meteen enthousiast over het concept. Zij bieden een vast voordelig starttarief en de benodigde bezichtigingen worden daarbij opgeteld maar het wordt nooit duurder dan € 3750,00.

Met een persoonlijke benadering heeft zij alles van het begin tot het einde perfect begeleid. Met veel advies en altijd goede terugkoppeling. Uiteindelijk is ons appartement snel verkocht voor een prijs waar we zeer tevreden mee zijn. Het spreekt dan ook voor zich dat we Franca bij iedereen die zijn huis wil verkopen van harte kunnen aanbevelen.

Nu is het dan tijd om naar Spanje te gaan. We zitten wat weemoedig tussen de verhuisdozen. We zullen het huis, het uitzicht, de buurt en alle lieve mensen die we hier hebben leren kennen zeker missen. Gelukkig komt daar een ander leven voor in de plaats, in een nieuw land met nieuwe uitdagingen en nieuwe kansen.

Franca den Bieman

MAKELAAR
VOOR EEN UUR

06 - 15027762
franca@makelaarvooreenuur.nl
www.makelaarvooreenuur.nl

Hemelse Tuin in Jeugdland Oost

Amsterdam is een Hemelse Tuin rijker! In anderhalf jaar tijd is het terrein van de voormalige kinderboerderij op Jeugdland in stadsdeel Oost omgevormd tot stadslandbouwgebied. Zondag 19 september vierde Jeugdland de opening met het eerste Oogstfeest.

De Hemelse Tuin is een groene oase van een halve hectare groot met een grote diversiteit aan eetbare gewassen zoals groenten, kruiden, graan, bosvruchten en bloemen. Ook zijn er veel jonge bomen, een vijver en een bijenstal. Door de tuin kronkelt naast het verharde pad een avontuurlijk blotevoeten- en zintuigenpad waar kinderen met en kinderen zonder een beperking samen kunnen spelen. De tuin is mede mogelijk gemaakt door Stadsdeel Oost met financiële bijdragen van de Gemeente Amsterdam voor stadslandbouw, aanplant van nieuwe bomen en toegankelijkheid.

www.jeugdlandamsterdam.nl <

Foto: Nosh Neneh

Versterking nodig voor reparatietafel

Weggeefkraam en reparatietafel vanuit buurtcoöperatie de Eester zijn weer gestart! Woensdag 20 oktober is de volgende kans. Voor de reparatietafel wordt gezocht naar mensen die de reparaties kunnen uitvoeren. Op zaterdag 13 november is een themadag 'circulair' over afval (inclusief workshop zelf een wormencompostbak maken).

www.buurtcooperatieohg.nl/verduurzaamt/weggeefkraam-reparatietafel <

Modestudio

Lijkt het je leuk om creatief samen te werken of iets te maken voor een ander? Dan is dit iets voor jou! Tijdens de Modestudio ga je aan de slag met de naaimachine. Twee maanden per maand kun je helpen met het maken van handige dingen voor ouderen, de andere maanden zijn voor 'vrij' werk. Materialen, stoffen en naaimachines zijn ter plekke aanwezig, en je kunt natuurlijk ook je eigen project meebrengen.

Elke maandag van 10-12 uur, wijkservicepunt Flevopoort, Kramatplantsoen 101-h. Deelname is gratis, je moet je wel aanmelden bij Kaylee Schilder, 06-40 51 84 56, k.schilder@civicamsterdam.nl <

Cursussen Ouder- en Kindteams

Er is een nieuw uitgebreid cursusaanbod 2021-2022 beschikbaar.

Ouder- en Kindteam Indische Buurt & Oostelijk Havengebied: De Flevopoort, Kramatplantsoen 101, 1095 LB Amsterdam.

Ouder- en Kindteam IJburg & Zeeburgereiland: Gezondheidscentrum Pampuslaan, Pampuslaan 26-32, 1087 LA Amsterdam.

www.oktamsterdam.nl <

Maakplaats 021 in de OBA

Word uitvinder of robotbouwer, leer coderen, animaties maken en meer bij Maakplaats 021 in de OBA! Maakplaats 021 is een speelkamer waar jongens en meisjes (8+) uit de buurt hun creativiteit en digitale vaardigheden kunnen ontplooiën. Ben jij een uitvinder, robotbouwer of ontwerper óf wil je dat misschien worden? Zou je alles willen leren over 3D-printen, of leren lasersnijden uit hout, leren coderen met een Micro:bit of animaties maken? In de OBA maakplaatsen kan dit allemaal! Er zijn maakplaatsen in verschillende OBA-vestigingen, waaronder OBA Javaplein. Kom je ook? Maakplaats 021 is er diverse keren per week! www.maakplaats021.nl <

Cash2Grow: financiële en persoonlijke groei

Door het promoten en organiseren van zgn. spaarkringen kunnen mensen met een krappe beurs sociaal en financieel weerbaarder worden. Er is trainingsmateriaal beschikbaar en begeleiders worden opgeleid voor het starten van spaarkringen in samenwerking met organisaties als gemeentes en welzijnsorganisaties. Cash2Grow wordt ondersteund door de Gemeente Amsterdam. Ook in Amsterdam-Oost worden trainingen georganiseerd. Op de website (www.cash2grow.nl) staat heel veel informatie over het programma. Neem voor meer informatie contact op met Gabriëlle Athmer via viasite@cash2grow.org <

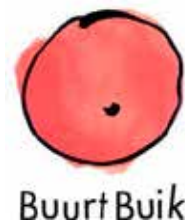

BuurtBuik Oost

In 2015 is BuurtBuik Amsterdam-Oost begonnen met koken voor de buurt en nu zijn er iedere maandag gratis gezonde maaltijden op te halen in de Elthetokerk in de Javastraat, tussen 17:00 en 18:00 uur. Op=Op.

BuurtBuik redt voedsel van verspilling door eten op te halen bij horeca, supermarkten en groenteboeren en het te delen met buurtbewoners. Zo maken ze samen een betere buurt: ze brengen buurtbewoners bijeen, helpen elkaar een handje en redden voedsel van de afvalbak.

Lijkt het jou leuk om in dit gezellige team voedsel te redden en hier gezonde maaltijden van te maken? Super! Meld je aan via het contactformulier op www.buurtbuik.nl/amsterdam-oost. <

5.000,- voor het beste buurtidee

De gemeente geeft de komende tijd alle vrijheid aan initiatieven en experimenten die de publieke ruimte op een nieuwe manier benutten. In de moeilijke coronatijd hebben we ontdekt hoe fijn het is om buiten te zijn. We leerden nieuwe plekken kennen, ontmoetten nieuwe mensen, ademden schonere lucht in. Dat gevoel willen we vasthouden. Daarom is er nu een prijsvraag.

De ruimte voor eigen initiatief past bij onze stad, met zijn traditie van broedplaatsen en pop-up initiatieven, zo schrijft burgemeester Halsema in haar oproep aan de stad om mee te werken aan meer ruimte en levendigheid. Doe mee met de prijsvraag en stuur voor 1 november uw idee in. Het beste idee wint € 5.000,- én ondersteuning bij de uitvoering. www.amsterdam.nl/nieuws/nieuwsoverzicht/bedenk-idee-buurt <

Kroon op het werk van Haak-In

'Als je de wereld wilt verbeteren, moet je zelf ergens beginnen en anderen daarbij inspireren.'

Haak-In bestaat 11 jaar en er is in die tijd veel veranderd. Gratis plastic tasjes zijn inmiddels verboden en er zit statiegeld op kleine petflesjes. Een kroon op het werk is dat voormalig kamerlid Nevin Özütok de hoed gemaakt bij Haak In die zij in 2018 op Prinsjesdag heeft gedragen, geschonken heeft aan het Amsterdam Museum. Deze hoed, die de naam *Van Adel* draagt, is nu te zien bij de tentoonstelling De Gouden Koets.

Na alle coronaperikelen is de Haak-In op gepaste wijze heropend. www.haakin.nl <

Dag van de BHV

Maandag 1 november vindt voor het 10e achtereenvolgende jaar de landelijke Dag van de Bedrijfs Hulpverlener plaats. Op deze dag wordt binnen circa 1.100 bedrijven, organisaties, ministeries, industrieën, multinationals, (hoge)scholen en zorginstellingen aandacht gevraagd voor nut en noodzaak van de bedrijfshulpverleners. Zij zetten zich in voor de veiligheid en gezondheid binnen de eigen organisatie en in het publieke domein. Dit doen zij niet voor zichzelf, maar juist voor de ander. Ter promotie van deze dag biedt Stichting Dag van de BHV onder andere een toolkit aan met materialen als posters, banners, social posts en bedankkaarten. Iemand nomineren voor de eretitel BHV'er van 2022? Houd de website in de gaten! www.dagvandebehv.nl <

Gerda Tarobrug

In september is gestart met de bouw van de Gerda Tarobrug. De Gerda Tarobrug (brug 2125) is de eerste brug tussen Centru-meiland en Strandeiland en komt aan het einde van de huidige Strandeilandlaan op Centru-meiland. De bouw van de brug duurt ongeveer twee jaar. Geplande oplevering is voorjaar 2023. Als de brug klaar is, stroomt het water van het IJmeer vanaf de zuid-oever van Centru-meiland en Strandeiland onder deze brug door richting de Lee Millerbrug (brug 2080) en de IJburgbaai. <

Afvalpaleis

Wekelijks is er in Jungle Amsterdam een gratis afvalspreekuur. Je kunt hier terecht met al je vragen en ideeën over hergebruik, upcycling, reparatie, recycling en meer. Kun je maandags niet langskomen? Stuur ons dan je vraag of opmerking. Elke maandag van 13-15 uur, Jungle Amsterdam, Tweede van Swindenstraat 26. afvalpaleis@jungle.amsterdam <

Enquête over Flevoparkbad

Doe mee aan de enquête van de Gemeente Amsterdam over de toekomst van het Flevoparkbad. Dat is van belang omdat er keuzes worden gemaakt over het Flevoparkbad als binnen- of buitenbad (ook in de winter), de inrichting en activiteiten die er zullen plaatsvinden. Welke voorzieningen zijn nodig? En welke recreatiemogelijkheden wilt u? Bent u bezoeker van het zwembad, doe dan mee! www.amsterdam.nl/flevoparkbad <

Op naar een schoon IJburg

Iedere keer
dat er door mijn hand
weer iets bijna bij het restafval belandt
weet ik: Nee!
dit hoort bij het GFT!

Op IJburg
kun je er niet meer omheen
geen enkele smoes houdt
nu nog stand

Groente-, fruit- of etensresten
ook botjes en graten
kun je in de groene bak achterlaten
maar geen tabak of as
dode dieren of koffiepads

Afval scheiden
is het parool
plastic troep
kartonnen dozen
hele matrassen
vuilniszakken
met paperassen
laten we samen
de schouders eronder zetten
en korte metten
maken met de zooi

Bij de containers
niet teveel proppen
dan kunnen ze ook niet verstoppert

En kom je dan nog plekken te kort
breng dan de spullen naar de stort

Of ook een mooi gebaar
wordt (hergebruik) kunstenaar

Goed voorbeeld
doet goed volgen
wees zuinig op het milieu
en denk aan de dag van morgen

Dan maken we deze buurt weer schoon en mooi!

JOYCE HES
ILLUSTRATIE: MARNA VAN HAL

Astrid ging haar droom achterna

Astrid voor het enorme tweeluik waar ze mee bezig is

Welke kunstenaar droomt niet van een eigen galerie, een eigen atelier en heel veel ruimte om wat je gemaakt hebt op te kunnen slaan? Astrid de Rie is de gelukkige die dit allemaal bereikt heeft op de IJburglaan 951. Ze is daar wat je noemt de koningin in haar eigen kunstzinnige paleis.

TEKST: LIDA GEERS
FOTO'S: LIDA GEERS EN ASTRID DE RIE

Op haar website staat dat ze schildert, tekent, keramiek maakt en glas beschildert. In haar atelier vertelt ze hoe die veelzijdigheid ontstaan is. 'Ik kan me niet herinneren dat ik ooit iets anders heb gedaan dan tekenen en frummelen, zoals ik dat noem. Dingetjes maken, van alles. Tekenende deed ik als kleuter al en dat is mijn hele leven zo gebleven. Na de lagere school volgde ik de mavo en later de havo, omdat dit nodig was voor de kunstacademie. Dat was mijn doel! Ik deed toelatingsexamen bij de Gerrit Rietveld Academie voor de Grafische opleiding, maar bleek te jong te zijn en kreeg het advies het volgende jaar terug te komen. Ik besloot in dat tussenjaar de opleiding schoonheidsspecialiste te doen. Altijd handig als je een beroep hebt, dacht ik.'

Door omstandigheden stond zij op haar 18e al op eigen benen en had ze niet de financiële mogelijkheden de Rietveld Academie te gaan doen. Haar droom viel in duigen. Na wat omzwervingen vond zij een zolderkamertje van negen vierkante meter. Daar heeft zij vier jaar gewoond. Het beroep schoonheidsspecialist heeft zij maar kort uitgeoefend. Via een uitzendbureau belandde zij in de financiële wereld. 'Ik ontmoette leuke mensen, verdiende geld en kon leuke dingen doen. Ik heb er veertien jaar gewerkt. Tijdens een training ontmoette ik een man. Hij startte een eigen bedrijf. Ik werd zijn lief en zijn office manager.'

Droom achterna

'Op mijn 39e stond ik weer op een kruising in

mijn leven. Er viel een folder van de Ruudt Wackers Academie in de bus en mijn man vond dat het tijd werd dat ik mijn droom achterna ging.' En zo geschiedde. Astrid volgde er vier jaar de opleiding tekenen en schilderen en merkte dat ze een soort spons was. 'Ik wilde alles weten en leren, dat maakte me helemaal gelukkig.' Tijdens de opleiding moesten de studenten om een goed gevoel voor driedimensionaal te krijgen ook werken met klei. Dat vond Astrid geweldig. Jammer genoeg werd er buiten deze drie maanden durende cursus geen keramiekles gegeven. Astrid stopte na vier jaar met de academie en ging op zoek naar een plek waar zij wel alles kon leren over keramiek. Zij kwam terecht bij MK24 Kunsteducatie, waar ze les kreeg van een keramiste. 'Hier heb ik geleerd dat je werk niet bepaald wordt door de waarde die het heeft, maar door de liefde en de tijd die je erin hebt gestoken.' In dezelfde periode had Astrid inmiddels een atelier van 25 vierkante meter op de Zeeburgerdijk en werkte ze bij een keramist in Amsterdam-Noord.

Glas beschilderen

Schilderen, tekenen en keramiek zijn op dat moment haar passie. Ze deed regelmatig mee aan groepsexposities en heeft solo exposities op de Hogeweg in Oost. 'Heel erg leuk, maar het is wel een soort rijdend circus, dat heen en weer gesjouw met al je spullen. Daarom ben ik gaan zoeken naar een ruimte in Amsterdam waar je zelf je exposities kunt inrichten en daarnaast ook werkruimte hebt. En dat hebben we hier op IJburg gevonden. De ruimte is casco opgeleverd, dus letterlijk alleen vier muren. We hebben hem zelf helemaal naar eigen idee ingericht. De ruimte bestaat nu uit een galerie, twee ateliers en een geweldig magazijn. Ik voel me hier echt thuis. (Lachend) Ik mag van mijn man hier geen bed neerzet-

Bij inlevering van deze advertentie
10% korting op alle materialen.

Verf in de juiste kleur Kasten op maat Raffito kasten Storemax Mirrorwall IJzerwaren Gereedschappen Electra	Hout Plaat en lijstwerk Unieke Zaagkwaliteit Flexa Sikkens Cetabeveer	Openingstijden Maandag t/m vrijdag 08.30 - 18.00 uur Zaterdag 09.00 - 17.00 uur
---	---	--

Wittenburgergracht 103-113 - 1018 MX Amsterdam - 020-6224065
info@dhzwittenburg.nl - www.doehetzelfwittenburg.nl

Foto boven: Een beschilderde glazen vaas
Foto onder: Voordat ze met schilderen
begint zijn heel veel testjes gemaakt

ten, anders ziet hij me helemaal niet meer, zegt hij.' Het schildersatelier ligt meteen achter de galerie en er is een aparte ruimte waar glas beschilderd wordt. 'Ik draag voor beide disciplines ook andere werkkleding.' Glas beschilderen ontdekt Astrid als ze een artikelje leest over speciaal materiaal, waarmee je bestaand glas kunt beschilderen. Als de schildering is aangebracht, kan het glas de oven in en wordt het op 160 °C graden gestookt. Hierna is het vaatwasmachinebestendig en prachtig transparant. Astrids vaste hand van tekenen en haar gevoel voor kunstzinnig doorlopen-de motieven maken dat de glazen objecten en gebruiksvoorwerpen uniek in hun soort zijn. Ze gebruikt veel bloemmotieven, maar ook koraal en druivenranken.

Fouten maken

Op dit moment ligt keramiek stil en Astrid schildert voornamelijk en beschildert glas. Zij werkt nooit van foto's, maar altijd naar wat ze in de natuur ziet. Zij is van mening dat foto's het driedimensionale missen, waardoor een schilderij makkelijk plat wordt. Daarnaast schildert zij graag portretten. Vanuit haar vakantiehuisje in Zuid-Spanje gaat zij vaak op pad en maakt schetsen of schilderijen van de

natuur. Vroeger werd er altijd heel veel materiaal meegesleept naar Spanje om te kunnen schilderen. Nu ze daar een eigen plekje heeft, kan het materiaal dat ze nodig heeft daar gewoon blijven. Zij schildert in Spanje, maar ook worden er schetsen uitgewerkt op de IJburglaan. Op dit moment werkt ze aan een heel bijzonder tweeluik van een prachtige lucht. Als ze aan het werk is, gaat de deur op slot. 'Maar je kunt gewoon aanbellen hoor! Of een afspraak maken.' Zelfs in coronatijd zijn er mensen naar haar werk komen kijken. Astrid maakt vrij werk en werkt in opdracht, dat geldt ook voor glas decoreren. Het maakt wat haar betreft niet uit wat zij schildert. 'Ik pak alle disciplines aan.' Teken en schilderen zijn een onderdeel van haar leven en zijn steeds weer een nieuw avontuur. Haar stelling is: 'Alleen door vallen en opstaan kom je verder. Als je niet meer bereid bent om fouten te maken en je op safe blijft werken, draai je in een kringetje rond. Zelfingenomenheid is in dit vak de moord op je ontwikkeling. Dus zal voor mij mijn beste schilderij altijd mijn volgende schilderij zijn...' <

www.astridderie.com

Intussen aan de Oranje-Vrijstaatkade

Radicale democratisering

TEKST: LISA SCHEERDER

Het huidige college van burgemeester en wethouders heeft zich bij zijn aantreden in 2018 grote doelen gesteld op het gebied van democratisering. 'Samen met de Amsterdammer de stad maken. Meer mensen mee laten praten, en dan juist ook mensen die we nog niet horen. Bewoners hebben net zulke goede, zo niet betere, ideeën als het stadsbestuur. Wij streven naar een open en transparant bestuur, een naar buiten gerichte organisatie die open staat voor maatschappelijk initiatief en een gebiedsgerichte werkwijze. We voelen het als onze verantwoordelijkheid om de zeggenschap van bewoners te vergroten. Niet door nieuwe stelsels maar door met de stad het gesprek en debat aan te gaan over hoe dat kan.'

Over een half jaar zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen en zit de tijd van het huidige college erop. Dus hoe zit het met die radicale democratisering – zijn eigen woorden – die de verantwoordelijke wethouder beloofd heeft? Voor de zomer heeft de gemeenteraad over mogelijke hervorming van het bestuurlijk stelsel gesproken. Duidelijk was dat de raad een burgerpanel dat bestaat uit gelote burgers die de stadsdeelcommissie komen versterken zoals de wethouder dat voor zich ziet, niet ziet zitten, evenmin als de stadsdeelcommissie zelf overigens.

Het betrekken van de burgers door burgerfo-

ra ziet de raad wel zitten. In een burgerforum krijgen willekeurig gekozen Amsterdammers de kans te discussiëren over een politiek gevoelig onderwerp waardoor de politiek weet krijgt van de standpunten van de Amsterdammer. En het is een idee om jongeren vanaf 16 jaar stemrecht te geven bij de verkiezing van de stadsdeelcommissie. Ook wil de raad de stadsdeelcommissie weer een budgetrecht geven, al is het in beperkte vorm. De gekozen stadsdeelbestuurders, zo node gewenst door de stadsdelen, komen er niet, die blijven in de toekomst – net als nu – door het college benoemd. Ook ziet de raad geen heil in een betere financiële compensatie van de stadsdeelcommissieleden. Het lijkt er dus op dat het bestuurlijk stelsel grosso modo hetzelfde blijft.

En hoe zit het met de andere radicale plannen van de wethouder? Toen daarover deze maand in de raad werd gesproken, bleek dat het college nog druk doende is. De wethouder kon wel toezeggen dat er voor de verkiezingen zowel een herziene verordening op het bestuurlijk stelsel als een herziene referendumverordening (eentje die huidige drempels verlaagt en de mogelijkheden verruimt) zal worden ingediend. Ook zullen voor de verkiezingen nog de ervaringen met cocreatieplekken (ontmoetingsplekken waar bewoners, ambtenaren en andere organisaties samenkomen om oplossingen te bedenken voor problemen die de buurt belangrijk vindt) worden geëvalueerd.

De raad denkt zelf dat Amsterdammers meer zullen gaan meepraten als duidelijker is hoe besluitvorming loopt, waar besluiten genomen worden en wanneer de juiste momenten zijn om invloed uit te oefenen. De gemeente en ook de stadsdelen moeten dat veel duidelijker en inzichtelijker gaan maken. Op een site, via een app, dat maakt niet uit. Als mensen de informatie die zij zoeken maar kunnen vinden. Over de herinrichting van de straat, een nieuw idee voor buurtbegroten, noem maar op. Betere communicatie dus. En meer transparantie.

En dan nog iets. Bij aanvang bepaalde het college dat elk nieuw beleidsstuk een participatieparagraaf dient te bevatten. De raad vindt dat het college daarmee de lobby is vergeten. Wie hebben er gelobbyd, met wie heeft de wethouder gesproken en welke belangen lagen er op tafel? Daar openheid over geven vergroot het vertrouwen in politiek en overheid en helpt bij de besluitvorming en meningsvorming door de raad. Er moet kortom een lobbyprotocol komen. De wethouder lijkt het allemaal prima te vinden, al was het maar omdat hij zelf in zijn tijd als gemeenteraadslid veelvuldig belobbyd is. Nog een voorstel dat op weg naar radicale democratisering uitgewerkt moet worden. <

Elk nummer doet IJopener kort verslag van de maandelijkse vergaderingen van de stadsdeelcommissie Oost in de vergaderzaal aan de Oranje-Vrijstaatkade.

Natuurzwemmer in het Nieuwe Diep

FOTO: NORFOH

TEKST: RUBEN CARDOL
FOTO: SIDO NOTERMANS

25 jaar Wladiwostok

De IJopener is op bezoek bij Mariëtta Goossens, bewoner van het eerste uur van het Wladiwostokgebouw aan het Azartplein. Het gebouw op de grens van Java-eiland en KNSM-eiland viert zijn 25e verjaardag met een jubileumboek.

De ideale insteek van de Wladiwostok-vereniging, die nog altijd zeer actief is in het pand, herinnert aan de woongroepen van de jaren tachtig. Het is onderdeel van de nalatenschap van de krakers die vanaf eind jaren zeventig naar het IJ-eiland trokken nadat de scheepswerven in onbruik raakten. Door de verschillende woongroepen die zich hier vestigden, had het eiland veel (on)officiële bewoners gekregen. Mariëtta vertelt dat verschillende bewonersgroepen en de mensen van restaurant en buurtcentrum van de kraakbeweging Het Einde van de Wereld zich er sterk voor maakten dat het 'niet alleen een yuppen-eiland werd'. Er moest ruimte komen voor alternatieve woonvormen en betaalbare werkruimte. Hieruit ontstond de 'Vereniging voor woonwerkgebouw Wladiwostok'. 'We zijn toen op zoek gegaan naar een woningbouwcoöperatie die voor de vereniging wilde bouwen', legt Mariëtta uit. 'Al vrij snel vonden we Het Oosten (later Stadgenoot, red.). Zij hadden ervaring met bewonersgroepen en

stonen ook toe dat wij zitting namen in het ontwerpteam en onze stempel konden drukken op de architectenkeuze.'

In het jubileumboek worden de jaren voorafgaand aan de daadwerkelijke projectplanning uitvoerig besproken. 18 mei 1987 is het startpunt, want op die dag komen de huidige bewoners Siem Goede, Lenie van der Veen en Dirk de Hoog bij elkaar en kiezen zij met twintig andere geïnteresseerden de naam Wladiwostok. Mariëtta licht toe dat dit letterlijk 'heerser over het Oosten' betekent en dat 'Het einde van de wereld' appelleert aan een zelfde soort sentiment. 'Er was echt nog niemand die dacht dat dit een centraal gelegen buurt zou worden. Mensen vonden het ver van de stad. Een pokkeneind fietsen. Langs die koude kades vanaf het station, waar ook werd getippeld.'

Een stabiele gemeenschap

Vandaag de dag is dat anders. Het Java-eiland is misschien wel de yuppen-buurt geworden waar in de beginnende jaren voor werd gevreesd. Ook het Wladiwostok-gebouw is hier niet van gevrijwaard. Stadgenoot verkocht in de loop der jaren een deel van de appartementen, en dat levert ook een nieuwe dynamiek op in het gebouw. Buren, die jaren naast elkaar wonen, hebben een enorm verschil in vermogen opgebouwd. Volgens Mariëtta is het betrekken van de nieuwe bewoners de grote uitdaging voor het behoud van saamhorigheid. 'Mensen moeten er wel een gevoel bij hebben. Het brengt ook verplichtingen met zich mee: Het beheren van de openbare ruimtes en de studio, en het samen zorg dragen voor de binnentuin.' Ondanks de beperkte hulpvaardigheid van Stadgenoot, die meermaals nadrukkelijk wordt benoemd, is Mariëtta tevreden over het succes van de vereniging. 'Tot nu toe hebben we altijd aanwas. Ik heb net de lijst doorgenomen van de aanmeldingen voor het gezamenlijke diner. We zetten allemaal tafels rondom de binnentuin en zorgen samen voor het eten. Van de 72 woningen zijn er ongeveer 15 niet aanwezig. Dat lijkt me toch een hele nette score!' De beperkte betrokkenheid van Stadgenoot, en de toegewezen contactpersoon – 'die nog sneller van titel dan van persoon wisselt' – is

een bron van frustratie. 'Onze huidige wijkbeheerder, buurtregisseur of gebiedsmakelaar, heeft nu al twee jaar een tijdelijke aanstelling. Het is zo zonde dat Stadgenoot geen notie lijkt te hebben van de aard van het project. Ze hebben goud in handen, maar vergeten continu met ons mee te denken. Ik blijf langsgaan om hen onze folder onder de neus te duwen, zodat ze nieuwe bewoners vooraf vertellen wat voor project dit is. De laatste persoon die hier een appartement kocht, was enthousiast over het gezamenlijke karakter. Daar kwam die persoon voor. Maar die informatie moet je als koper of nieuwe huurder echt zelf opzoeken.'

Een gezamenlijke toekomst

Mariëtta kijkt met vertrouwen naar de toekomst en vertelt over de werkgroep die is opgericht door de wat oudere bewoners. 'We kijken hoe we het pand leeftijdsbestendig kunnen houden. We hebben ook wel eens geopperd om – als we echt wat ouder worden – de persoonsgebonden budgetten op een hoop te gooien en hier in de gemeenschappelijke ruimte een verpleegster te installeren. De oplossingsgerichtheid die heerst en de sociale cohesie die een sterke vereniging oproept, zijn zaken waar meer aandacht voor moet zijn. In de beleidsadviezen die ons boek bevat, zeggen wij dat ook: Trek lessen uit Wladiwostok en help mensen ook om goede buren te zijn.'

Het boek *Wonen doe je niet alleen* is te koop via info@Wladiwostok.nl en bij boekhandel Van Pampus.

HairReset
Amsterdam

Last van:

- een jeukende hoofdhuid?
- een geïrriteerde hoofdhuid?
- haaruitval?
- kale plekken?
- roos?
- schilfers?
- alopecia androgenetica?
- alopecia areata?

Maak een afspraak voor een consult

Levantplein 68 - KNSM-eiland
020-419 32 26
www.hairreset-amsterdam.nl

Via Spinoza en Darwin naar 't Flevopark

Het tochtje van de IJopener voert dit keer via de randen van ons verspreidingsgebied naar Nieuwe Diep en Flevopark. We pakken de nieuwe Spinozaroute op, leggen aan bij Park Frankendael en genieten van de schoonheid in Darwins Bloementuin.

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO'S: NORFOH

Oost heeft verbazingwekkend veel groen en water. Zelfs nabij het volgepakte Oranje-Vrijstaatplein hoor je eendengesnater vanuit de naastliggende Ringvaart. De rust die uitgaat van deze historische, intussen danig opgeschoonde waterloop is verademend. Hier op de bankjes onder de bomen van het plein, tien meter van de waterkant, begint ons nieuwe wandel- of fietstochtje door Oost.

Op onze bank is een QR-code geschroefd in een sculptuur van gerecycled plastic. De code markeert de Spinozaroute, een nieuwe fietstocht door de stad. De route staat geheel in het teken van de Amsterdamse natuurfilosoof en vrijdenker Baruch Spinoza (1632-1677) en is bedacht en ontworpen door filosoof Nanda van Bodegraven. We gaan langs drie Spinoza-routepunten in Oost. Met je smartphone kun je daar de code scannen, waarna een podcast volgt over mens en natuur. Het is een beetje geknutsel, maar moeilijk is het niet. En je steekt er wat van op. Natuur en geestelijke vorming gaan hier hand in hand, misschien zoals Spinoza het ooit zelf bedoelde.

Bij het Oranje-Vrijstaatplein steken we na het beluisteren van de podcast de houten brug over en gaan via Hogeweg en Middenweg naar de hoofdingang van Park Frankendael, de enige overgebleven historische buitenplaats in Amsterdam (circa 1695). Loop of fiets recht door tot een zitbank links onder de bomen met uitzicht op een speelweide. Daar vind je weer een QRcode waarmee je een podcast start. Kijk en struin vooral ook rond in het achttien hec-

tare grote park, dat samen met Huis Frankendael een (rijks)monument van de eerste orde vormt. Groen en geschiedenis gaan hier naadloos in elkaar over.

Maar dan! Dan wacht ons nog een groene parel die minder bekend is. Van Frankendael gaan we via de Hugo de Vrieslaan naar het verderop gelegen Darwinplantsoen. Dit is zowel een straat als een aangrenzend park, met in het midden ervan de prachtige en publiek toegankelijke Bloementuin van Darwin. Plantsoen en bloementuin zijn genoemd naar natuurvorser Charles Darwin (1809-1882), de man die als eerste de evolutie – langzame verandering van organismen – als biologisch begrip definieerde en die met zijn theorie het geloof in God als schepper van mens en dier aan 't wankelen bracht.

Wat is het hier mooi. En wat is Darwins Bloementuin goed onderhouden. Dat doen buurtbewoners en daar verdienen ze een groot compliment voor. Hoewel Spinoza en Darwin in totaal verschillende tijden leefden, hebben ze wel iets weg van elkaar. Darwins evolutietheorie zou je toegesneden kunnen noemen op Spinoza's ontkenning dat de mens een schepping van God is.

Meteen links van de ingang in Darwins Bloementuin staat een bank met QR-code, dit keer bevestigd op een stuk plastic waarin we het gelaat van Spinoza herkennen. Hier kun je de laatste filosofische podcast van ons tochtje beluisteren. Maar de Spinozaroute stopt hier niet; die loopt nog door tot het Nelson Mandelapark in de Bijlmer. En het startpunt is bij het

standbeeld van de filosoof naast de Stopera. Wij gaan van Darwins Bloementuin verder via de Kruislaan langs begraafplaats de Nieuwe Ooster. Loop of fiets hier recht door. Het is een groen en tamelijk rustig stuk van Oost. Je komt nu in de buurt van het spoorwegviaduct bij NS-station Science Park. Loop het wetenschapspark in via het verlengde van de Kruislaan en sla als je zin hebt even rechtsaf naar Anna's Tuin en Ruigte, een woest gebiedje dat we in een vorige aflevering beschreven.

Ga recht door naar het Flevopark, een van de mooiste groene longen van Amsterdam. Het is de oostgrens van de Indische Buurt en vormt een geheel met de Joods-historische begraafplaats Zeeburg. Wat niet iedereen weet, is dat schrijver, onderwijzer en natuurkenner Jac. P. Thijsse (1865-1945), een grote naam in de popularisering van de Nederlandse natuur, destijds de grote pleitbezorger was van een park tussen begraafplaats en Nieuwe Diep. Hij was een van de eersten die begrepen dat de stadsmens groen nodig heeft om zich te kunnen ontspannen.

Zoek in het Flevopark het water op. Aan de oostzijde is een pad dat leidt naar het Nieuwe Diep, een eeuwenoude doorbraak van de Zuiderzee door de Diemerzeedijk. Daar heb je alles: bos, weide en uitzicht over het Diep. Beter kan niet. <

Meer lezen over Park Frankendael? Het verhaal in de serie Geheugen van Oost op pagina 26 gaat deze keer over dit mooie park in de Watergraafsmeer.

TEKST: JOOST VAN DER VAART
FOTO'S: BJÖRN MARTENS

Coaster Sandor
(1945, sinds kort aan
de Surinamekade)

Maritieme historie aan de kade

De IJopener vervolgt een serie over schepen in het Oostelijk Havengebied en brengt dit keer de diverse typen woonboten in kaart.

In vorige edities van de IJopener hebben we een aantal markante woonschepen in het Oostelijk Havengebied geportretteerd. In deze aflevering maken we een inventarisatie. Wat voor vaartuigen liggen hier, vaak na jarenlange actieve dienst, aan de wal en zijn als woonschip in gebruik? Een fietstocht langs de kades levert dit beeld op: in het Oostelijk Havengebied zijn voormalige beurtschepen te vinden, coasters, hagens, kempenaars, klippers en klipper-aken, loggers, luxe-motors, pontons en pramen, schoeners, sleepboten, spitsen, steilstevens, tjalken, passagiersschepen, veerboten, vistrallers, garnalenkotters en zelfs nog een enkel patrouillevaartuig. Compleet is deze opsomming niet.

Trots

Veel van wat de laatste eeuw in Nederland en daarbuiten het water bevoer, heeft hier een aanmeerplaats gevonden. Na grondige verbouwingen zijn de schepen niet zelden woonpaleizen geworden. Ze zijn de trots van hun eigenaars, die kosten noch moeite lijken te sparen om hun boot te behoeden voor verval. De liefde voor het vaartuig waarop ze wonen kan zo ver gaan dat ze een afbeelding ervan op hun lijf laten tatoeëren, ontdekten de IJopener. Of, zoals een schipper-eigenaar tegen ons zei: 'Je woont erop, je sleutelt eraan, je leeft ermee. Je schip gaat in je zitten.'

Het Oostelijk Havengebied kent woonarken en woonschepen. De eerste groep – bestaande uit betonnen rechthoekige casco's met een woonhuis erop – is merendeels te vinden aan de Panamakade voor de rode Lage Brug (zes),

Cruquiuskade (achttien, in de Nieuwevaart), de Zeeburgerdijk (een zevental, in het Lozingskanaal) en vooral aan het Zeeburgerpad (circa 85, eveneens in het Lozingskanaal). De arken laten we voor wat ze zijn. Met alle respect uiteraard, maar hun geschiedenis is minder interessant dan die van woonschepen, die vrijwel allemaal ooit met vracht of passagiers hebben gevaren. Bij een woonark is dat niet het geval. De 'echte' woonschepen liggen aan de Surinamekade (vier, waaronder de eerder door de IJopener geportretteerde Svalbard), de Java-kade (negen), de Veemkade (een vijftal, waaronder de drie evenementschepen tegenover winkelcentrum Brazilië), de Verbindingsdam (links en rechts samen een kleine tien), de Panamakade vanaf de Lage Brug oostwaarts (twaalf), de Ertskade (achttien), de Levantkade (circa 45) en de Borneokade (zo'n vijftig).

De aantallen kunnen variëren; soms verdwijnt er een schip, soms komt er een bij. Op de kop van de Zeeburgerkade zijn enkele wisselplekken voor woonschepen en -arken. De gemeente heeft bepaald dat aan bovengenoemde kades woonschepen moeten liggen. Die dus ooit gevaren hebben of duidelijk het uiterlijk van een schip dragen, zoals de zogeheten Urban Ships: nieuwe woonboten die er als een echt schip uitzien maar nooit met vracht of passagiers hebben gevaren.

Kwiek

In de opsomming aan het begin van dit verhaal staan scheepstypen die de leek misschien weinig zeggen. Wat is een tjalk, spits, coaster? We zullen ze toelichten. Een spits, die hier veel

voorkomt, is een vrachtscheepje ('péniche') met maten die overeenstemmen met die van oude sluizen in Frankrijk: lengte 38,50 meter, breedte 5,05 meter. Een tjalk is een zeilend vrachtschip met platte bodem en oorspronkelijk met zijzwaarden. Een coaster is een zee-gaande vrachtvaarder voor gebruik op Noord- en Oostzee.

Het gaat te ver om hier alle vaartuigen te behandelen. Maar dat vele een interessante geschiedenis hebben, laat zich raden. Om even bij de coasters te blijven: daarvan liggen er relatief weinig in het Oostelijk Havengebied. Een stuk of drie, vier. Eén ervan is de oude coaster Kwiek aan de Ertskade, in 1926(!) als motorzeilschip bij G.J. van der Werff in Hoogezand gebouwd. In 1941 werd ze gevorderd door de Duitse bezetter, in 1948 liep ze met een lading hout op een strekdam bij Harlingen, in 1951 strandde ze in de Kalmarsund tijdens een reis van Szczecin in Polen naar het Zweedse Härnösund, en in 1994 gaf een theatergroep in de Houthaven op haar dek een opvoering van de volksopera De Dood en de Zee. Aldus de maritieme website marhisdata.nl. Alles bij elkaar een gedenkwaardige scheepsgeschiedenis, die voorlopig een gelukkig einde vond in het Oostelijk Havengebied.

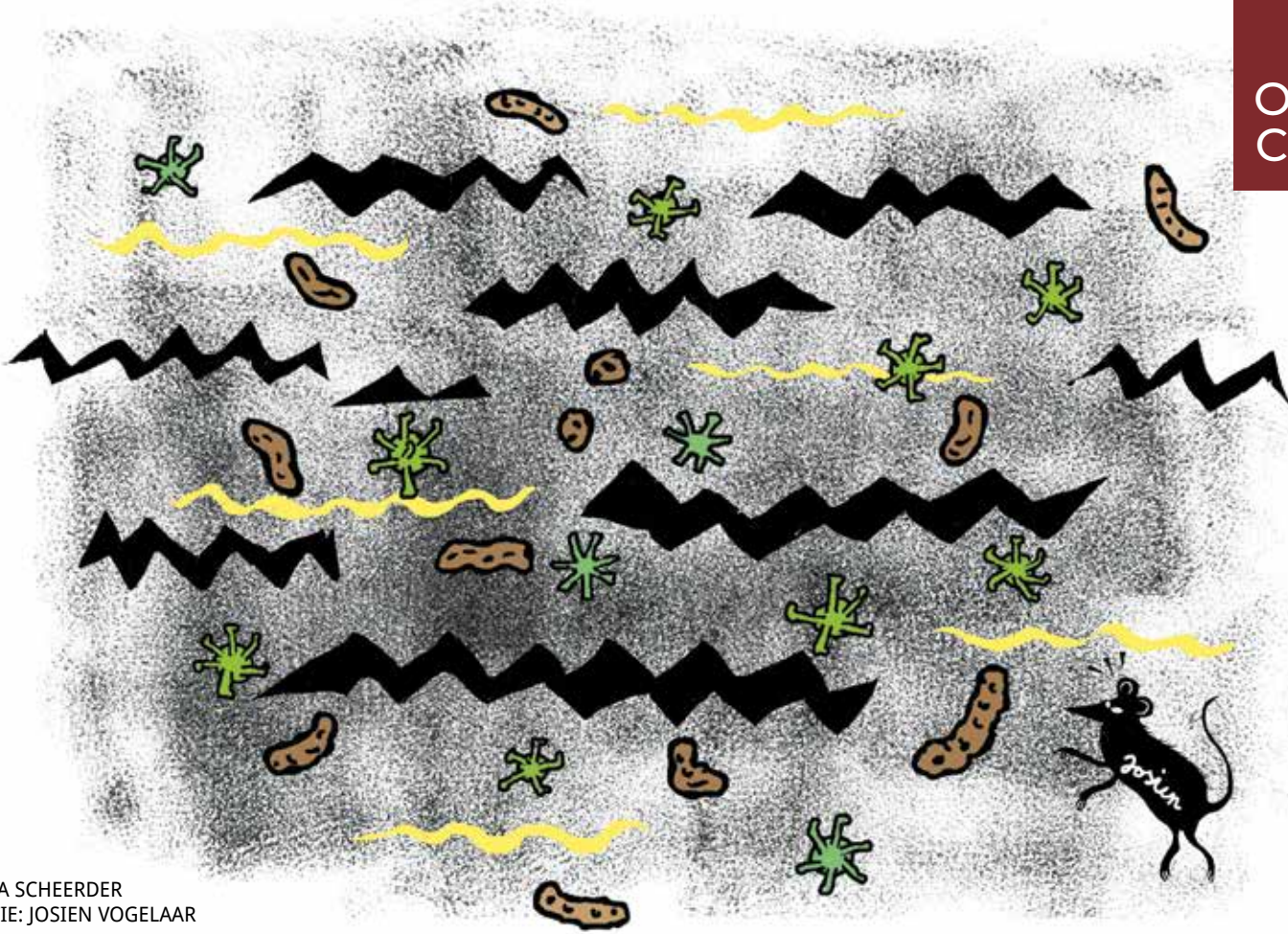
Het is slechts één voorbeeld van de vele woonschepen hier. Loop eens langs de kades en bekijk die boten met andere ogen. Ooit zeilden ze zwaarbeladen over de Zuiderzee naar Friesland, tuften loom met suikerbieten door een Noord-Frans kanaal of vervoerden passagiers over Rijn en Waddenzee. De maritieme geschiedenis ligt hier voor het oprapen. ◀

◀ Patrouille-
vaartuig Elbing
(Borneokade)

▶ Passagiersschip
RHY Blitz
(Levantkade)

TEKST: LISA SCHEERDER
ILLUSTRATIE: JOSIEN VOGELAAR

Covid in de stad

De pandemie duurt nu zo'n anderhalf jaar. Vorig jaar schreven we nog dat covid-19 Amsterdam hard zou raken, vooral omdat onze stedelijke economie afhankelijk is van toeristen, parkeren en Schiphol. Hoe gaat het nu? Met de economie, met onze gezondheid en met de vaccinaties?

Een tekort van 260 miljoen euro op de gemeentelijke begroting. Een werkloosheidspercentage van 12%. Dat waren de prognoses. Duidelijk is dat de gemeente afstevent op een tekort van 300 miljoen euro. Toch zijn niet alle doemscenario's uitgekomen. Vooral de werkgelegenheid is veerkrachtig gebleken; het werkloosheidspercentage in Amsterdam staat nu op 4,9%. Hoger dan het landelijke gemiddelde van 3,3%, maar er is altijd al een hogere werkloosheid in onze stad dan in het land. Het werkloosheidspercentage onder jongeren (15 t/m 25-jarigen) is van 6,3% in het eerste kwartaal van 2020 gestegen naar 9,5% in het tweede kwartaal en 11% in het derde. In het laatste kwartaal van dat jaar nam de jeugdwerkloosheid iets af, naar 9,7%, om in het eerste kwartaal van 2021 iets verder te dalen, naar 9,1%.

Een aanzienlijk deel van de Amsterdamse bedrijven en ondernemingen, ook zzp'ers, doet een beroep op de coronasteunmaatregelen van rijk en gemeente: 44% van de Amsterdamse bedrijven. Landelijk is dat 33%. Schiphol vervoert slechts de helft van het aantal passagiers van voor de pandemie. Dat is anders bij het vrachtvervoer: dat is gestegen van 1.164 naar 1.854 vluchten. Ook het aantal toeristen is afgenomen. Vorig jaar waren er 62% minder bezoekers dan in 2019, dit jaar ligt het niveau waarschijnlijk nog lager doordat er in de zomer een vierde golf is gekomen en Amsterdam internationaal als medium-risicogebied wordt gezien. Het zakelijk bezoek, zoals congressen, ligt nog geheel in de lappenmand. Slechts 35% van de hotelkamers is in 2020 gebruikt.

Inkomen Amsterdammer

Voor de coronacrisis was het aantal huishoudens bij de voedselbank redelijk stabiel en schommelde rond de 1.200. Na het begin van de coronacrisis hebben meer huishoudens zich aangemeld bij de Amsterdamse voedselbank. Tussen maart 2020 en maart 2021 steeg daar het aantal huishoudens met 49% naar 1.977.

Voor de coronacrisis liep het aantal WW-uitkeringen jarenlang terug. In juli 2020, na de eerste golf, is het aantal gestegen van 13.000 naar 22.000. In juli 2021 is het weer gedaald naar 16.000. Ten opzichte van het begin van de coronacrisis is het aantal WW-uitkeringen met 16% toegenomen.

Het aantal bijstandsuitkeringen steeg snel in april en mei 2020, toen er meer dan 500 bijstandsuitkeringen per maand bij kwamen. Maar daarna daalde het ook weer snel. Nu is bijna het niveau van voor de crisis bereikt: 39.985 bijstandsuitkeringen.

Sterftecijfers en inwoneraantal

Zowel landelijk als in Amsterdam is het sterftecijfer met 10% gestegen. In 2019 stierven er 5.248 Amsterdammers. In 2020 waren dat er 5.724, bijna 500 meer. Tijdens de eerste golf van maart tot en met mei 2020 stierven er 1.646 Amsterdammers. Daarmee was het sterftecijfer duidelijk hoger dan in dezelfde maanden in 2019, toen er 1.341 inwoners stierven. De tweede piek is te zien vanaf oktober 2020. In het laatste kwartaal van 2020 stierven 1.560 Amsterdammers, 250 meer dan in dezelfde periode in 2019. In totaal is er sinds 2 maart 2020 van 845 Amsterdammers

bekend dat ze zijn overleden door corona. Sinds die datum zijn in totaal 2.120 Amsterdammers met corona opgenomen in het ziekenhuis.

In 2020 nam het aantal inwoners van Nederland minder sterk toe dan in 2019. In heel Nederland kwamen er afgelopen jaar 67.108 inwoners bij. In 2019 waren dat er ruim 125.000. Ook in Amsterdam nam het inwonertal in 2020 minder sterk toe dan in 2019; 165 personen in 2020. In 2019 kwamen er 9.792 personen bij.

Besmetting en vaccinatiegraad

Verspreiding van het coronavirus is te volgen door de virusdeeltjes te meten die via de ontlasting van besmette mensen in het rioolwater terecht komen. De huidige vierde golf overtreft alle voorgaande golven qua aantal virusdeeltjes. Dit betekent dat er in de stad veel besmettingen zijn. In Amsterdam worden in vergelijking met Nederland twee keer zoveel coronapatiënten in het ziekenhuis opgenomen. Dit betekent dat de druk op de Amsterdamse gezondheidszorg extra hoog is. Vaccineren verlaagt de kans op ziekenhuisopname. In Amsterdam is de vaccinatiegraad gemiddeld 62%. Dat is de laagste van onze veiligheidsregio. In Aalsmeer en Amstelveen is 70% gevaccineerd, in Uithoorn en Ouder-Amstel 69% en in Diemen 64%. Gemiddeld is in Nederland bijna 75% van de inwoners boven 12 jaar gevaccineerd.

Per stadsdeel zijn er forse verschillen: Centrum 70%, Zuid 69%, Oud-West 64%, Oost 63%, Noord 59%, Zuidoost 52%, Nieuw-West 51%. <

We kunnen weer! Naar theater, film en concert, als we de hobbel van het groene vinkje willen nemen. Er is weer veel te zien en te horen de komende maanden; alsof alle ingehouden energie van geannuleerde evenementen ineens naar buiten vliegt.

Beeldende kunst

t/m 31 oktober

BAC, **Thijs Wolzak**

De fotografie-estafette die al geruime tijd loopt in het Borneo Architectuur Centrum gaat verder met Thijs Wolzak. Hij vindt zichzelf geen architectuurfotograaf. Zijn beelden zijn op te vatten als ontmoetingen, met een plek, een persoon, een object. Hij streeft naar super-realistische beelden, die zijn – soms surrealistische – blik op de werkelijkheid weergeven. Het veroorzaken van die verwondering beschouwt Wolzak als een waardevol gereedschap om zijn beelden te laten spreken.

Ma-vr 10-16 uur, zondag 11-13 uur, R.J.H. Fortuynplein 4
Gratis

t/m 9 november

Factor-IJ, **werk uit de collectie**

Factor-IJ is de kunstuitleen op IJburg. Het merendeel van de collectie staat in het depot. Deze maand worden een aantal werken in het licht gezet. Wie weet hangt het werk dat je altijd al zocht voor in je woonkamer er wel bij! Wo-za, 11-18 uur, Pampuslaan 11

Permanent te zien

Factor-IJ, **Open etalage**

In de lange etalage van Factor-IJ aan de Pampuslaan hangt kunst van IJburgse kunstenaars. Zou jouw werk hier ook mooi hangen, neem dan contact op via info@factor-ij.nl of 020-2100160.

t/m 22 januari 2022

Framer Framed, **Court for Intergenerational Climate Crimes**

Grootschalige installatie waarin de Indiase academicus, schrijver, advocaat en activist Radha D'Souza en de Nederlandse kunstenaar Jonas Staal klimaatmisdadigers vervolgen. Naast aanklagers zijn er 'kameraden' – uitgestorven dieren, planten en fossielen. Deze voorouders zijn zowel bewijs van klimaatmisdaden als getuige van hoe het CICC bijdraagt aan klimaatrechtspraak.

Van 28-31 oktober (13-18 uur) houdt het tribunaal hoorzittingen tegen Unilever, ING, Airbus en de Nederlandse staat. Wil je daarbij zijn, meld je dan aan via de website, framerframed.nl. Hier is ook de fraaie catalogus te downloaden. Di-zo 12-18 uur, Oranje Vrijstaatkade 71
Gratis

Podiumkunsten

Elke woensdag

De Nieuwe KHL, **Spelen voor de GRAP**

Elke woensdag een Nederlandse popband in je lokale café. Met op 20 oktober Jordi Martin, 27 oktober Aidan & The Wild, 3 november Iris Penning en 10 november Tenfold. 20 uur, Oostelijke Handelskade 44A
€15

Donderdag 21 oktober

NedPho-Koepel, **Openbare repetitie**

In de zomer hing de stad ineens vol met posters van de nieuwe chef-dirigent van het Nederlands Philharmonisch Orkest, Lorenzo Viotti. Zijn komst naar Amsterdam mocht blijkbaar niet onopgemerkt blijven. Wil je hem eens aan het werk zien, ga dan vooral naar de openbare repetitie in de prachtige NEdPho-Koepel. In oktober staan stukken van Elgar en Mendelssohn op het programma. 12:30 uur, Batjanstraat 3
€ 2,50

Vrijdag 29 en zondag 31 oktober

Bimhuis, **Korea Focus**

In twee dagen vijf Koreaanse jazz- en cross-overbands. Zoals Sinnoi: ritmisch klinkt hun muziek westers, de harmonieën zijn onmiskenbaar 'oosters'. En het duo CelloGaya-geum, met cello en gayageum, een traditioneel Koreaans instrument. Ook Black String belooft veel goeds, met eigentijdse klanken op traditionele instrumenten.

29 oktober 19:30 uur: Black String, 21:30 uur: Heo Trio

31 oktober 15:30 uur: CelloGayageum, 17.00 uur: Sinnoi, 20:30 uur: Sun-Mi Hong Quintet
Piet Heinkade 3

€ 10 per concert

Donderdag 21 en vrijdag 22 oktober

Pleintheater, **Non muore mai**

In deze one-woman opera van Studio Salix herleeft een jonge vrouw een ingrijpende beslissing die haar leven rauw heeft verstoord. Ze rouwt en zoekt verlossing, vraagt zich af of haar daad ook bewondering kan verdienen. Met teksten van Sylvia Plath, liederen van Ot-

torino Respighi en muziek van Alfredo Casella. 20:30 uur, Sajetplein 39
€ 13 / € 11 / € 6,50 / € 3,50

Vrijdag 5 november

Q-Factory, **Wild Romance**

Herman's 75th Birthday Bash. 'Maak er een feest van...!' stond op het briefje dat Brood in zijn zak had toen hij van het Hilton sprong. Op de dag van wat zijn 75-ste verjaardag zou zijn geweest gaat Wild Romance los in de Q-Factory.

20 uur, Atlantisplein 1
€ 25

Film

Woensdag 20 oktober

BAC, **Droom van een gebouw**

Op Sporenburg in het Oostelijk Havengebied is inmiddels het laatste woongebouw – de Steltloper – een feit. Dit na een jarenlange strijd over wat er op deze plek kon, wenselijk was en absoluut niet kon. Met een buurtcomité als succesvolle motor van protest, op elkaar volgende architecten en een stadsbestuur dat de handen niet op elkaar kreeg. Edwin Trommelen en Paul Enkelaar maakten een documentaire over bouwers, buurtbewoners en botsende belangen. De combinatie van de bouwbeelden en de interviews met betrokken architecten, stedenbouwkundige, beleidsmakers en buurtbewoners geven een mooie kijk op 25 jaar bouwen en buurtgeschiedenis.

20 uur, R.J.H. Fortuynplein 4

€ 5. Aanmelden via lezingen@bac-amsterdam.nl

Jeugd

Zondag 31 oktober

Muziekgebouw, **Flamenco Fluisterstad**

Een meisje wordt gelokt door een geluid. Ze komt in een glimmende wereld vol mysterieuze klanken, waar de dingen een eigen leven leiden. Gefluister, getrappel van flamenco-schoenen, gepingel van een gitaar... Een muzikaal sprookje over de plek vinden waar je thuishoort.

15:30 uur, Piet Heinkade 1
€ 9 / € 15

TEKST: JOYCE HES
FOTO: NORFOH

IJburg Boeken in nieuw jasje

Een ontmoetingsplaats voor IJburgers, een rustplek voor de snuffelende literatuurlijfhebber of een winkel waar kinderen en jongvolwassenen graag naar toe gaan om het (strip)boek van hun keuze uit te zoeken. Het kan allemaal bij IJburg Boeken, de vernieuwde boekhandel van Petra Hoogenboom en Mark Vermeer.

Petra Hoogenboom zat net in een hectische periode met inkoopbeurzen voor boeken, toen ik haar sprak. Het was moeilijk om een rustig moment te vinden. Maar dat was nu ook precies waarom haar ogen begonnen te glimmen toen ze er met mij over sprak.

Avontuur

In een tijd dat boekwinkels zich geconfronteerd zien met een krimpende markt door veel online inkoop en ontleding, wagen Petra en Mark zich aan een groot avontuur. Tijdens de lockdown zaten ze in december 2020 opeens zonder winkel en ook zonder webshop. Hoe het dan kan dat ze driekwart jaar later in zo'n prachtige, super gestylede winkel zitten en bovendien over een website beschikken waarop iedereen terecht kan voor boeken en ook e-boeken, is mij een raadsel.

'We hebben onze passie gevolgd', zeggen Petra en Mark. Na de schrik van de lockdown waren ze een paar weken in shock, maar daarna hebben ze hun schouders eronder gezet. 'De turbo erop!', in hun eigen woorden.

Zelf weet ik nog dat ik in die periode via hun emailadres boeken kon bestellen die dan om zes of zeven uur 's avonds nog aan huis werden bezorgd. Het heeft hun zelf trouwens ook goed gedaan, dat er lieve klanten waren die hen niet vergaten, ook niet in die voor hen zo onzekere periode. Ze benadrukken ook dat ze een geweldig team hebben, waarmee ze keihard gewerkt hebben om de boel zo te krijgen zoals hij nu is.

Verbouwing

Daar was onder meer een drastische verbouwing voor nodig. Midden in de winkel staat nu een (groene) zeecontainer, als eyecatcher. Ziehier de link naar IJburg en het water. De winkel bevat ook houten constructies die de spanten van een schip verbeelden. Het hele idee was om met veel hout een robuuste en sfeervolle ruimte te creëren. Vandaar ook de opvallende kratjes aan gele koorden als af-

scheiding voor een aangename leeshoek mét keuken.

Om de verbouwing te realiseren moesten ze maximaal creatief zijn met beperkte middelen. Ze hebben hun architect gevraagd of hij een bedrijf kon vinden dat in hetzelfde schuitje zat met een minder gevulde portefeuille. Dat is gelukt, met een bedrijf dat theaters en evenementen als klant heeft. Verder hebben ze zelf veel gedaan. Ze zijn met hun team als bouwvakkers aan het werk gegaan, terwijl ze normaal toch boekverkopers zijn. Maar zoals Mark het nu verwoordt: 'Je eigen winkel binnenkomen, het is iedere dag weer genieten!'

Vraag en aanbod

Petra en Mark kiezen duidelijk voor een boekwinkel. Toch kwamen er vaste klanten met de vraag of ze nog ander assortiment wilden voeren. Andere artikelen die aansluiten bij de vraag uit de buurt. Er zijn bijvoorbeeld veel zzp'ers op IJburg die het betere printpapier, merk-cartridges en dergelijke nodig hebben. Dat verkopen ze dus nog steeds, evenals knutselspullen voor kinderen, tijdschriften en buitenlandse kranten. Zelf hebben ze een dochter van dertien, die als goede graadmeter kan dienen voor wat kinderen van die leeftijd willen lezen.

Uitbreidingsplannen

Verder willen ze de zaak graag uitbreiden met buurtactiviteiten, zoals leesclubs die 's avonds bij elkaar komen en dan bij hen terecht kunnen. Signeersessies vinden al veel plaats, bijvoorbeeld met Herman Koch, Michiel Romeyn en Philip Dröge. Tijdens de kinderboekenweek was er een programma in samenwerking met de scholen in de buurt. En ook na de kinderboekenweek zijn er VIP avonden met ouders en kinderen gepland, die zijn bedoeld als sponsoring voor de schoolbib. Voor kinderen, ouders en leerkrachten een gezellige avond!

Belangrijk vinden ze ook de samenwerkingsverbanden in de buurt met bijvoorbeeld de Flexbieb en de Jeugdbibliotheek die zich meer richt op het leren lezen. Ze zien zichzelf daarbij uitdrukkelijk als aanvullend. Uiteindelijk is het hun erom te doen dat de winkel 'van ons allen' is, het buurtwinkelidee.

Tot slot wijzen ze nog maar eens op het belang van hun team: 'Het is gewoon heerlijk om zulke fijne lieve mensen om je heen te hebben!' <

Zie ook het artikel over IJburg Boeken, IJburglaan 561, op oost-online.nl, d.d. 17 juni 2021, waarvan hier deels gebruik is gemaakt. Facebook en Instagram: [ijburgboeken](https://www.facebook.com/ijburgboeken)

Flex KANTOOR, werkplek en vergaderruimte te huur in Zeeburg

- Zoekt u dichtbij huis een luxe kantoor met eigen opgang ? Of een ruime, rustige en betaalbare FLEX werkplek om prettig te werken ?
- Wilt u uw klanten of zakenrelaties in een representatieve ruimte ontvangen ?
- Heeft u een vergaderruimte of trainingslokaal nodig ?

Voor informatie mail naar info@denieuwevaart.info of bel telefoonnummer 020-4199282 Website www.deniuewevaart.info

Favorieten van de redactie

Laat je met de herfst op komst verleiden tot lezen met deze persoonlijke leestips van de redacteuren van de IJopener. Zij vertellen je graag over hun favoriete boek.

SAMENSTELLING: ELINE CRIJNS

Romans

Natanja den Boeft:

De omweg begint plompverloren, op een ochtend in november. Agnes woont in een huis in Wales. Ze kijkt, ze wandelt, ze is om en in het huis, ze rookt. Er zijn ganzen, schapen, dassen. Op een dag komt er een jongen met een hond. Geleidelijk komen we meer over het verleden van Agnes te weten. Er is een man, er was een schandaal, een vlucht. In kale taal in een kaal landschap krijgt het verhaal vorm. En doordat Bakker evenveel niet als wel zegt, ontstaat in die kaalheid een enorme ruimte. De ruimte van het on gezegde waarin zoveel gezegd wordt en betekenis krijgt.

De omweg – **Gerbrand Bakker**

Joost van der Vaart:

Mijn nummer 1 is *Die vierzig Tage des Musa Dagh* van de Oostenrijkse schrijver Franz Werfel (1890-1945). Veel van zijn boeken zijn vergeten, maar gelukkig wordt dit in Duitsland nog steeds herdrukt en het is ook in het Nederlands verkrijgbaar. De historische roman verscheen in 1933, vlak voordat Hitler aan de macht kwam. De auteur was tijdens een reis overlevenden tegengekomen van de volkerenmoord op de Armeniërs door het toenmalige Turkse regime (1915). In Werfels boek over die genocide staat een verzetsdaad centraal: veertig dagen vocht een groep Armeense dorpsbewoners vanaf de berg Musa Dagh met succes tegen Turkse militairen. Ze overleefden. Werfels universele en nog steeds actuele roman is gebaseerd op ware gebeurtenissen en verscheen aan de vooravond van de Duitse volkerenmoord op de joden. Hij zou postuum de Nobelprijs literatuur voor dit meesterwerk moeten krijgen.

De veertig dagen van de Musa Dagh – **Franz Werfel**

Lida Geers:

Om nou te zeggen dat het mijn lievelingsboek is, eigenlijk niet. Maar het is wel een boek dat mij heel lang is bijgebleven en nog vaak in mijn hoofd schiet als ik iets over Noord-Korea hoor. Het is een bizar verhaal met vreemde wendingen. Er lopen verschillende verhaallijnen door elkaar, die samen het verhaal over het leven van verschillende personen weven, maar in eerste instantie niets met elkaar te maken lijken te hebben. Er vindt een naamsverwisseling in plaats, waardoor je op het verkeerde been wordt gezet en soms moet je even terug in het boek om te kijken of je iets gemist hebt. Het is een gruwelijk verhaal, omdat het regiem van Noord-Korea gruwelijk is, maar soms ook grappig en liefdevol. Je denkt: dat bestaat niet. Maar soms hoor je in het nieuws dingen over Noord-Korea, dan denk je: het kan dus wel. Een bijzonder en bizar boek.

Gestolen leven – **Adam Johnson**

Corry Zoll:

In de jaren tachtig heb ik een tijdlang regelmatig boeken gelezen uit de Russische Bibliotheek met schrijvers als Gogol, Poesjkin, Tolstoj en Tsjechov. Dit boek van Nino Haratischvili werd mij aangeraden en ik was verrast door de herkenning van thema's als traditionele verhoudingen, sterke vrouwen, militaristische mannen en grote liefdes. *Het achtste leven* kun je niet wegleggen, omdat je moet weten hoe het de familie in de loop der tijd vergaat. Zes generaties die zich middenin de wereldgeschiedenis een weg worstelen uit soms hoogst gruwelijke gebeurtenissen in een gruwelijk mooi geschreven verhaal. Een aanrader, waarin je in 1275 pagina's terecht komt in een geschiedenis van de twintigste eeuw.

Het achtste leven (voor Brilka) – **Nino Haratischvili**

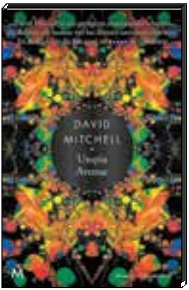
31 OKT 17:00 UUR: START VAN DE GROOTSE EENMALIGE...

... PAMPUS VERHUISTVERKOOP

31 okt 16:30 uur: **mededeling van de directie**, met glasseffing

De boekhandel van Pampus KNSM-laan nodigt uit tot openthoud – app ons 06 1544 8310 – ☎ 419 3023 – alleen maandag gesloten

Romans

Eline Crijns:

Utopia Avenue swingt de pan uit! Het is de jarenzestigband die de hoofdrol speelt in deze heerlijke lettercompositie van David Mitchell. We leven mee met de vier muzikanten die samengebracht worden in de bruisende muzieksce­ne van Londen. Elk hoofdstuk kijken we mee door de ogen van een van hen. Elk hoofdstuk is ook een song op het album van de band. De delen van het boek zien eruit als de zijden van de lp's en zijn prachtig vormgegeven.

De vaart zit er stevig in; never a dull moment in het leven van een artiest. We reizen mee met de band tot het verhaal een climax krijgt in Amerika. Mitchell vertelt zo levensecht over Utopia Avenue en de gesprekken die de bandleden voeren met muzieklegendes als Bowie, Cohen en Joplin, dat je al lezende geneigd bent op te zoeken of de band echt heeft bestaan.... Helaas, maar op Spotify kun je wel een playlist vinden onder de bandnaam met muziek van hun tijdgenoten. Elf, Jasper, Dean en Griff hadden er tussen kunnen staan.

Utopia Avenue – **David Mitchell**

Non-fictie

Lisa Scheerder:

De faxboeken van Nicolien Mizze. In 1994 krijgt Nicolien Mizze les in scenarioschrijven van Ger Beukenkamp. Er ontvouwt zich een klassieke meester-leerling relatie. Nicolien ziet in Ger een boven de normale mensen verheven God. Om ook buiten de lessen haar gedachten aan de zijne te kunnen spiegelen, begint ze hem faxen te sturen. Eerst een paar, dan bijna dagelijks, vele jaren lang. Ger antwoordt nooit.

Jaarlijks wordt voor de zomer een nieuw deel uitgegeven, het zijn er nu vier. Hopelijk gaat de uitgever hier nog lang mee door, want nog altijd stuurt Nicolien Mizze berichten aan Ger. Met het vierde deel zijn we halverwege 1999 aangekomen. Het is goed mogelijk om in te stappen en alle vier delen te gaan lezen, ook is elk deel een boek op zich en zelfstandig te lezen. Als je van goedgeschreven, verrassende en geestige egodocumenten houdt, zal deze auteur voor jarenlang leesplezier zorgen.

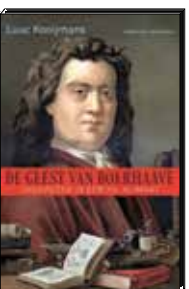
Faxen aan Ger, De kennismaking (deel 1) – **Nicolien Mizze**

Björn Martens:

Sportjournalist en boksliefhebber Erik Dijkstra tekende het bijzondere verhaal op van Nederlands topfotograaf Guus Dubbelman die gefascineerd was door, en uiteindelijk bevriend raakte met, Muhammad Ali. Als in een jongensboek neemt hij de lezer mee met Guus, wanneer die op 18-jarige leeftijd zijn grote held voor het eerst ontmoet en naar de ontmoetingen die daarop volgen. Daarnaast is er voldoende ruimte voor een mini-biografisch overzicht van het leven van de bokser en activist Ali. Dubbelman praat over zijn belevenissen dichtbij Ali tijdens verschillende ontmoetingen en over Ali's carrière in de ring. De beeldende schrijfstijl, ondersteund door fantastisch en uniek fotomateriaal, maakt het boek een aanrader voor iedereen die iets heeft met boksen of Muhammad Ali.

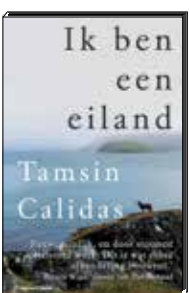
Ali was mijn vriend – **Erik Dijkstra**

Anna de Haas:

De nalatenschap van professor Herman Boerhaave (†1738), beroemd medicus, bestond uit aantekeningen. Zijn leerlingen gebruikten hun college-aantekeningen in publicaties, vooral bedoeld om elkaar de wetenschappelijke tent uit te werken, waarbij elk beweerde Boerhaaves wijsheid in pacht te hebben of die te kunnen verbeteren. Zijn eigen aantekeningen had Boerhaave nagelaten aan twee neven: een onbetrouwbare en een wankelmoedige. Via hen en een losbandig nichtje verdwenen de aantekeningen naar Rusland, waar ze hermetisch opgesloten werden. Kooijmans reconstrueert als een benijdenswaardig goed vertellende detective alle onverkwikkelijke gangen van zaken, die tot een (voorlopig?) eind komen in een kille archiefkamer met bladderend plafond en gebarsten raam.

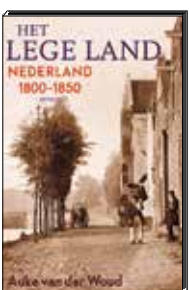
De geest van Boerhaave. Onderzoek in een kil klimaat – **Luuc Kooijmans**

Joyce Hes:

Sinds 1980 bracht ik bijna ieder jaar tijd door op het Waddeneiland Schiermonnikoog. In afzondering en om te schrijven. Dat was in 1980 zonder smartphone en laptop iets heel anders dan in deze tijd. Ik kende er niemand en belde 's avonds in het donker naar huis. De schrijfster van *Ik ben een eiland* laat zien hoe desolaat en eenzaam het eilandbestaan kan zijn en hoe hardvochtig de medemens. Toch vindt ze juist in contact met de woeste natuur en de dieren zichzelf op een dieper niveau. De beschaving schil na schil afgepeld. Meeslepend verteld.

Ik ben een eiland – **Tamsin Calidas**

Tineke Kalk:

Mijn favoriete boek gaat over een land waar ik, als het kon, zo naar af zou reizen. Het is een land met zandvlaktes en zandstormen, eindeloze moerassen, waar in de zomer de weiden een boeket van regenboogkleuren tonen en in de winter op de stijfgevroren meren en rivieren elke dag wel een Elfstedentocht gehouden zou kunnen worden. Niet corona verhindert mij om vanuit ons overvolle, aangeharkte en verdroogde landje naar 'het lege land' af te reizen, maar de tijd. Lees dit fascinerende boek dat Auke van der Woud over het Nederland van twee eeuwen geleden schreef.

Het lege land | Nederland 1800-1850 – **Auke van der Woud**

Met de kleuterklasjes naar park Frankendael

TEKST EN FOTO: RENÉ VAN EUNEN

Stichting Geheugen van Oost verzamelt verhalen over Amsterdam-Oost van (oud)bewoners en anderen. Alle verhalen zijn te lezen op www.geheugenvanoost.amsterdam, zodat de geschiedenis niet verloren gaat. De IJopener publiceert regelmatig een verhaal. Deze keer vertelt René van Eunen, secretaris van Stichting Vrienden van Watergraafsmeer, hoe hij als kleuter Park Frankendael beleefde.

Het was op een middag in de herfst van 1983 dat wij met de kleuterklasjes van de Hogewegschool (tegenwoordig Frankendaelschool) naar park Frankendael gingen. Dit was onder begeleiding van in ieder geval juf Geertje, mijn moeder en een opa van een van de kinderen.

Op de Middenweg aangekomen maakte het 'kasteel', Huize Frankendael, natuurlijk meteen grote indruk en keken wij vol ontzag naar de iets verderop gelegen statige Emmakerk, thans 'De Bron'. Ik vroeg mij af of er nog iemand in dat kasteel zou wonen. Pas jaren later leerde ik dat mevrouw Cecilia van Vliet-Lichtveld er woonde, zij was de laatste bewoner van Huize Frankendael.

Wij liepen door de imposante toegangspoort

het bos in. Park Frankendael was toen nog veel bosrijker dan het nu is. Eekhoorns en andere bosbewoners hielden zich schuil. Kennelijk waren wij kleine ridders voor hen te luidruchtig. Al rondhuppelend verzamelden wij de mooiste en grootste bladeren en kastanjes in een plastic tas. Op school en thuis kon daar weer mee geknutseld worden. De bladeren liet je in een schrift drogen of je maakte er verafdrukken van en van de kastanjes maakte je met prikkers poppetjes. Twee handenvol bladeren in de lucht gooien bleek overigens ook erg leuk te zijn.

Wat ons van alles het meest intrigeerde in park Frankendael was de kleine, mysterieuze ruïne waar wij vastberaden en enthousiast op afstormden. Wat een spannende plek om te spe-

len! De fantasie kreeg de vrije loop; de jongens waren ridders en de meisjes prinsessen uit de middeleeuwen. Wij wisten natuurlijk niet dat deze ruïne een stuk minder oud was dan wij dachten. Laat staan dat het een kluizenaarshut moest voorstellen die rond 1815 als attractie werd gebouwd en waarin vroeger een houten, mechanische kluizenaarspop met monnikspij en baard zat die wees op een doods-kist met het opschrift 'Gedenk te sterven'. Daar zouden wij als kleine dreumesen vast behoorlijk bang voor zijn geweest!

De plastic tassen waren intussen goed gevuld en het begon steeds kouder te worden. Juf Geertje vond het toen tijd worden om het park te verlaten. Moe maar voldaan keerden wij terug naar school. <

Pssst! Heb je het al gehoord?

Er komt een nieuw kindcentrum op IJburg

De Schatkaart, een Montessori Kindcentrum (0-12 jaar) voor onderwijs, opvoeding en opvang. Ga je mee op avontuur in ons prachtige nieuwe gebouw op Centrumeiland in Amsterdam?

Vanaf januari 2022 openen wij de deuren van onze tijdelijke locatie op nog geen 5 minuten fietsen van de toekomstige locatie.

De Schatkaart

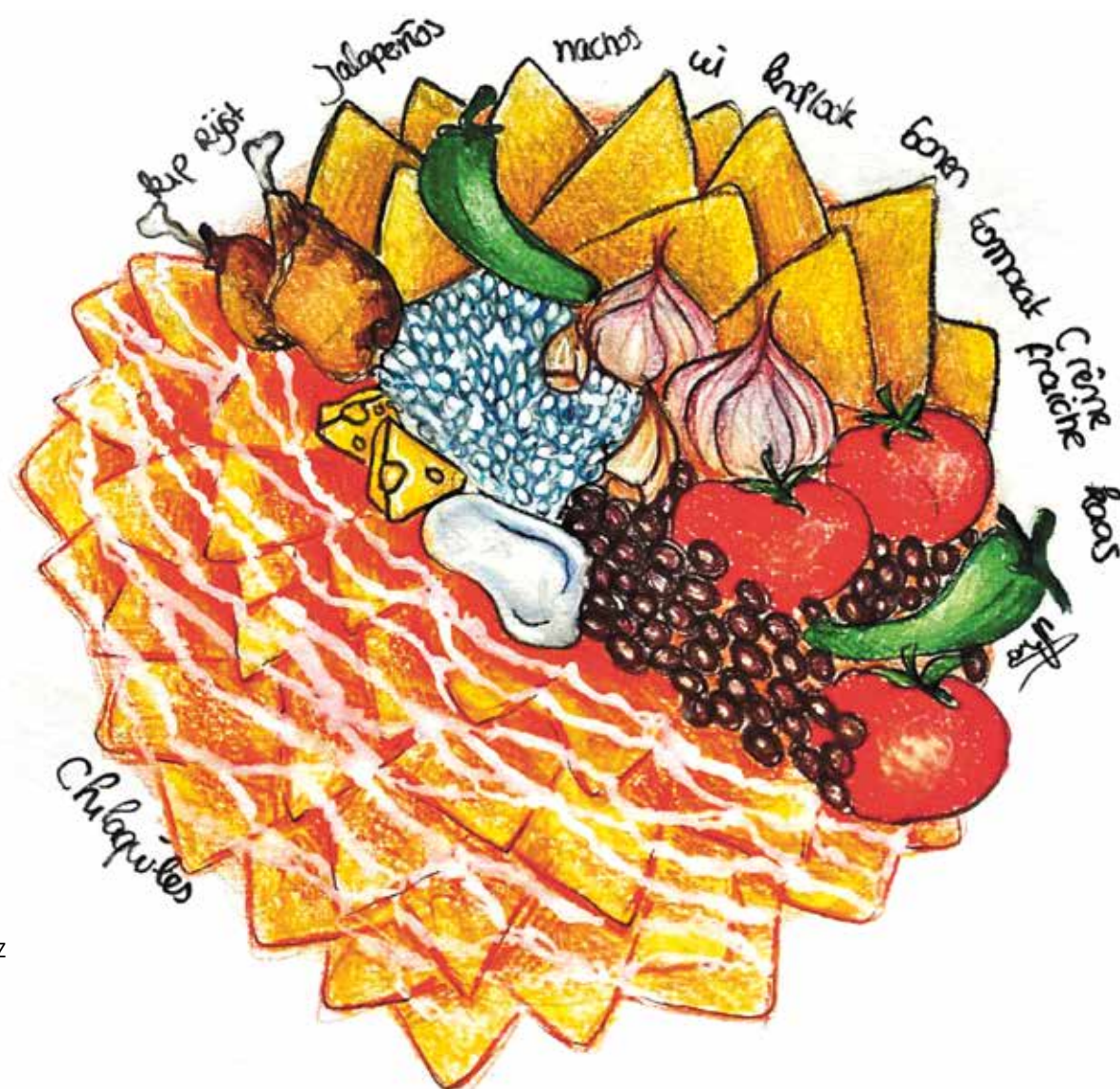

Nieuwsgierig geworden?

Kijk op www.mkcdeschatkaart.nl voor onze visie, het aanmeldproces en onze informatieochtenden. Neem contact met ons op via info@mkcdeschatkaart.nl

Niet zo traditionele Mexicaanse chilaquiles

TEKST EN ILLUSTRATIE: AFRA BARENTZ

In 2017 ben ik drie maanden op uitwisseling geweest naar Mexico. Daar kwam ik in een wereld waar ze alleen maar Mexicaans eten. Dat was best grappig, want wat voor ons misschien eens een leuke verandering of taco-vrijdag is, is voor ruim 127 miljoen Mexicanen hun dagelijkse eten. Hoe ze daar met eten omgaan, is heel anders dan bij mij thuis. Bij mijn gastgezin werd elk restje bewaard. In de enorme koelkast vond je bevroren zwarte bonen in oude bakjes sour cream, halve maaltijden en volle pannen soep. Daarnaast was er kaas te vinden vanuit meerdere streken in Mexico (waarvan de allerlekkerste toch wel queso oaxaca was, een soort van string-cheese), maar ook gewoon een goed stuk Goudse kaas. In de hoek van de keuken stond een enorme bak met deksels en bewaar-kommen in alle soorten en maten. En de pannen? In de oven!

Chilaquiles is de maaltijd die mij het meest is bijgebleven. Het is bedoeld als ontbijt, maar kan ook prima als lunch of avondeten. Daar-

naast is het makkelijk te maken en vaak erg populair bij gasten of op verjaardagen. Er kan maar weinig fout gaan en het is makkelijk naar eigen wens aan te passen. Dit recept is niet voor de traditionele chilaquiles, maar voor een versie ervan die mijn uitwisselingsstudente mij heeft geleerd.

Voor 4 personen

1 grote zak / 2 kleine zakken naturel nacho chips
bouillonblokje
6 grote tomaten
1 à 2 tenen knoflook
1 ui
jalapeños naar keuze (1 à 2 voor niet heel pittig, 3+ als je van pittig houdt)
1 zakje kaas
ca. 300 ml water
Optioneel: kip, bonen, rijst, crème fraîche of sour cream
Nodig: pan, ovenschaal, blender

Bereiding:

Verwarm de (hete lucht) oven voor op 175 °C. Rooster de tomaten, ui, knoflook en jalapeños in de pan totdat ze zacht zijn, of bruin. Deze hoeft je niet te snijden, anders verlies je al het sap en de smaak. Laat het bouillonblokje in het water oplossen. Blend de groente tot een saus en giet het water erbij totdat de saus ongeveer net zo dik is als room. Laat deze eventueel nog een beetje koken om de smaken wat aan te laten sterken. Doe de nacho's in de ovenschaal maar duw ze niet aan. U kunt er eventueel slierten gekookte of gebakken kip doorheen doen. Giet vervolgens de saus eroverheen. Als laatste strooit u er zoveel kaas over als u wilt en gaan de chilaquiles 15 minuten de oven in, of totdat de kaas mooi goudbruin is. Naar wens kunt u de chilaquiles serveren met bonen, rijst of crème fraîche of sour cream.

Eet smakelijk!

Buurthuis Archipel weer vol leven

TEKST: CORRY ZOLL

FOTO'S: RAMONA FALKENRECK EN KIM MATERS

Dans op het jubileumfeest

Op het mooie en gezellige Makassarplein is buurthuis Archipel een parel voor de buurt met aandacht voor iedereen, maar vooral ook voor kwetsbare buurtbewoners. Het eerste lustrum kon vorig jaar niet doorgaan door corona. Het zesjarig bestaan en de opening van het nieuwe seizoen is op 29 augustus feestelijk gevierd.

In gesprek met Shazia Ishaq Russo (directeur) en Ramona Falkenreck (secretariaat) wordt duidelijk dat het team met passie en betrokkenheid activiteiten organiseert en buurtbewoners ondersteunt. IJopener sprak met hen over het afgelopen jaar en de toekomstverwachtingen. In 2020 werd de weerslag van corona in de buurt duidelijk door de groei van het aantal aanmeldingen voor de voedselbank op het Makassarplein. Roger de la Chambre, vrijwilliger bij de voedselbank op het Makassarplein in Oost, vertelt dat meer mensen afhankelijk zijn van de voedselbank. Er waren bijna honderdvijftig huishoudens aangemeld, terwijl dit aantal voor de coronamaatregelen nog op zo'n vijftientachtig lag. In een uitzending van AT5 werd duidelijk hoe groot de druk was. Geconcludeerd kon worden dat veel mensen hun baan kwijt waren geraakt door corona. Zzp'ers die zonder opdrachten kwamen te zitten, maar ook parttimers en fulltimers die in uren werden gekort en daardoor in de problemen kwamen.

Cooking Ladies en buurtcontact

Ondanks de beperkingen van de coronapandemie is zoveel mogelijk doorgegaan met het bereiden van gezonde maaltijden. De maaltijden worden door een aantal vrouwen die samen de Cooking Ladies vormen, klaargemaakt. Deze vrouwen zijn of worden opgeleid voor commerciële catering. Met dit initiatief wordt gewerkt aan opdoen van ervaring, oplossen van sociale problematiek en binding met de buurt. Voor mensen met een smalle beurs zijn de maaltijden gratis. Anderen betalen ervoor. De eettafels in de grote ruimte (de kantine)

kunnen hopelijk op korte termijn weer in gebruik worden genomen voor gezellig gezamenlijk eten.

Op maandag wordt gekookt voor mensen in de laatste levensfase met de bijbehorende beperkingen. Er wordt rekening gehouden met allergieën en wensen voor speciale gerechten en smaken kunnen kenbaar gemaakt worden. Teammedewerkers brengen de maaltijden bij de mensen thuis. De medewerkers hebben zo ook aandacht voor de behoefte aan persoonlijk contact en belangstelling voor het individu. Ook kunnen ze problemen als groeiende armoede en eenzaamheid signaleren. Het aantal deelnemende mensen is ook gegroeid door de toenemende vraag naar zorg en de druk op zorginstellingen.

Zoals in alle oude buurten zijn ook de woningen in de Indische Buurt aantrekkelijk voor mensen die er een woning kunnen kopen en buurthuis Archipel hoopt ook deze groep te betrekken bij de buurt. Het doel is iedereen in de buurt met elkaar verbinden en prettig laten samenleven. Op die manier wordt iedereen gezien en gehoord. Nieuwe initiatieven, meewerken aan een activiteit, openstaan voor de buurt en een handje helpen, alles is welkom.

Kansenbank en dinnershow

De dagelijkse taalcursussen en de kinderactiviteiten zijn weer van start gegaan. En zoals in iedere organisatie moet ook gekeken worden naar nieuwe mogelijkheden en invulling van toekomstplannen.

Het idee voor de Kansenbank is al een halfjaar in uitvoering met een aantal activiteiten rond armoede en schulden. Om een budget bij el-

De Cooking Ladies

kaar te krijgen, is voor het verder realiseren van de Kansenbank ook crowdfunding nodig. Als pilot worden activiteiten aangeboden onder de paraplu Kansenbank, activiteiten die deels nog moeten worden vormgegeven. Zo is een start gemaakt met persoonlijke steun en hulp op allerlei terreinen zoals budgetmaatjes, formulieren invullen en hulp aan ongedocumenteerden. Als aanvulling op de voedselbank worden producten voor persoonlijke verzorging uitgegeven.

Om het contact tussen buurtbewoners met verschillende achtergronden te vergroten en verbeteren zal in 2022 opnieuw een dinnershow worden georganiseerd. De eerdere dinnershow was een geslaagde avond waar buurtbewoners kennis konden maken met vertegenwoordigers uit diverse beroepsgroepen en vooral met elkaar. Voor een fotoverslag van deze avond zie www.buurthuisarchipel.nl/fotoverslagen/dinnershow.

Vanaf december kun je je als buurtbewoner inschrijven voor deelname aan de dinnershow 2022, een avond met een vijfgangendiner, een entertainmentprogramma en levendige gesprekken. Bovenal kunnen buurtbewoners van allerlei achtergronden elkaar ontmoeten en met elkaar in gesprek gaan. <

Archipel is niet altijd goed telefonisch bereikbaar, maar per e-mail (buurthuisarchipel@gmail.com) is het mogelijk om een afspraak te maken. De activiteiten zijn te vinden op de website: www.buurthuisarchipel.nl

Baken voor Zeeburg

‘Wie de lucht in wil moet eerst de grond in.’ Met dit motto en het ontwerp voor het zeer markante Palenhuis wonnen kunstenaar Piet van Wijk, architect Daniel Peters en ingenieur Adri Verhoef de open prijsvraag voor een tijdelijk kunstwerk in de Sluisbuurt.

TEKST: NATANJA DEN BOEFT
FOTO'S: PIET VAN WIJK

Nederland is een drassig land, sinds mensenheugenis zijn we in strijd met het water. Waterbeheersing bracht ons cultuurhistorische iconen als terpen, dijken, polders, droogmakerijen, molens, gemalen, grachten, kanalen, bruggen, duikers, kolken, stuwen, sluizen, enzovoort. We zijn trots op onze poldermolens, op de afsluitdijk, de Flevopolders, de Deltawerken of ‘onze’ baggeraars uit Sliedrecht die waar ook ter wereld op bestelling de boel uitdiepen of nieuw land opspuiten.

Eén onderdeel van onze droge-voeten-aanpak krijgt nauwelijks aandacht, mogelijk omdat je ze niet ziet: de heipalen. Hiervan zijn er in de voorbije eeuwen miljoenen en miljoenen de grond in geheid. Daar denk je niet aan als je over de grachten loopt of naar het Rijksmuseum kijkt, terwijl ze essentieel zijn voor het overeind blijven van alles wat is gebouwd in laag-Nederland. De huizen in de stad, kerken, bruggen, kades, het zou hulpeloos in het drassige veen wegzakken als het niet was onderheid met honderdduizenden palen. Niet een beetje scheef hangen, nee volledig verdwijnen in de modder. Het is zo vanzelfsprekend, eerst heien en dan bouwen, dat we het bijzondere ervan niet zien. Maar voor buitenlanders is het onvoorstelbaar en heel fascinerend dat onder ieder huis, torentje, bruggetje, ja zelf onder praktisch iedere put en rioolpijp eerst fundering is aangelegd.

Eerst hout, later beton

Aanvankelijk waren heipalen van hout. Tien of vijftien meter lang waren ze, met uitschietters van ruim twintig meter. Stel je miljoenen boomstammen voor met de lengte van de kerstboom op de dam die onder Amsterdam in de grond zitten! Hout was lange tijd het enig beschikbare materiaal voor de palen, maar is op de lange duur niet ideaal. Door wisselende grondwaterstanden kan paalrot ontstaan

waardoor huizen uiteindelijk verzakken. Dan is opnieuw funderen de enige oplossing. De financiële schade van beschadigde funderingen wordt in het Deltaplan Aanpak Funderingschade uit maart 2021 geschat op zo'n zestig miljard euro.

In de loop van de twintigste eeuw werd prefab beton een goede vervanger voor hout. En in de afgelopen decennia zijn de heitechnieken verder ontwikkeld, onder andere met een soort schroefpalen; heien wordt efficiënter en veiliger en de palen kunnen dieper. En waarschijnlijk zal er niemand zijn die het heien en trillen gaat missen, want wie heeft niet ooit met de handen in het haar gezeten vanwege de herrie die dat geeft.

Sluisbuurt

Ook de Sluisbuurt zal worden onderheid, voor hier gebouwen van soms ruim honderd meter hoog kunnen verrijzen. De nattige klei- en veenbodem van dit oude baggerdepot is uitermate drassig en heeft drie zandlagen waarop palen kunnen rusten. De meest oppervlakkige is dun en ligt op tien à twaalf meter diepte (het ‘boerenzandje’, stevig genoeg voor een boerenschuur of huis). Een dikkere laag ligt op achttien à twintig meter diep; hierop rusten de meeste huizen en gebouwen binnen de ring. Op zestig meter diep ligt het ‘oerzand’, stevig genoeg voor hoogbouw zoals in de Sluisbuurt. Palen zestig meter de grond in krijgen is technisch een huzarenstuk en hoogbouw is op deze plek geenszins vanzelfsprekend. Het Palenhuis is een ode aan de ongeziene dragers van onze stad, mooi te zien voor iedereen die vanaf het oosten met de auto, fiets of tram de stad binnenkomt.

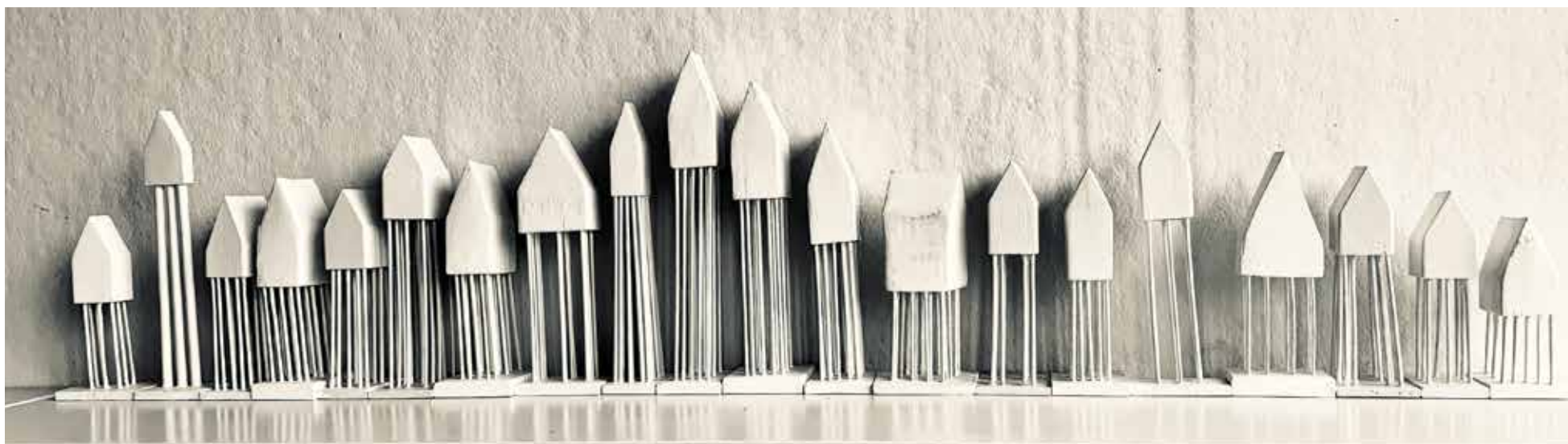
Vierhonderd meter staal

Ook het Palenhuis staat op heipalen, ze rusten twintig meter diep op het zand. Achtentwintig stalen palen van dertieneneenhalf meter cor-

tenstaal dragen het roestige huisje. Doordat de palen onder- en bovenaan iets schuin zijn afgeslepen, staan ze allemaal iets uit het lood en dragen toch samen perfect het huisje. Dat huisje is overigens van dichtbij gerust een HUIS te noemen, het hele landmark is bijna twintig meter hoog en weegt ongeveer 18.000 kilo. <

Voor ontwerper Piet van Wijk is dit niet het eerste palenhuis. Al sinds de jaren negentig onderzoekt hij huisvormen en maakt hij vormen gebaseerd op het skelet van een Amsterdamse huis.

Sloop Valentijnkade 4-18 komt in zicht

Na enkele jaren van planvorming is er definitief gekozen voor sloop van het complex Valentijnkade 4-18 en vervangende nieuwbouw. Afgelopen juli is de peildatum verstrekt. Dit betekent dat het stadsdeel akkoord is met het plan en dat de bewoners een jaar lang met voorrang op zoek kunnen gaan naar een andere woning via WoningNet.

Het complex is gebouwd in de jaren twintig naar een ontwerp van J.M. van der Mey, een van de grondleggers van de Amsterdamse school, en ingrijpend verbouwd in de jaren tachtig. Er is sprake van ernstig achterstallig onderhoud. Bij de planvorming lag de focus aanvankelijk op renovatie met herstel van originele elementen. Dit plan heeft het niet gehaald, om financiële redenen maar ook omdat door nieuwbouw meer woningen teruggebouwd kunnen worden en de ruimte beter benut kan worden door dieper de grote tuinen in te bouwen. Voor sommige bewoners was dit nieuws schrikken, anderen zijn er juist blij mee, ook omdat alle bewoners de optie tot terugkeer in de nieuwbouw wordt geboden, tegen de dan geldende aftoppingsgrenzen (sociale huur passend bij het inkomen). Een actieve bewonerscommissie, ondersteund door !WOON, heeft gezorgd voor een zo gunstig mogelijk sociaal plan voor de bewoners waarin dit punt van terugkeer opgenomen is.

Toen het sociaal plan rond was is er een raadpleging uitgevoerd door !WOON. 46% gaf hierin aan voor de sloop/nieuwbouwplannen te zijn, 18% tegen. De rest had op dat moment geen duidelijke mening. De reden dat sommige bewoners huiverig zijn voor de plannen heeft o.a. te maken met de nieuwe huurprijzen die men zal moeten betalen, en die – hoewel afgetoet – in veel gevallen hoger zullen zijn dan de lage prijzen die veel mensen nu betalen. Daarnaast zal door velen het mooie plekje aan de kade gemist worden.

Hoe de nieuwbouw eruit komt te zien is nog niet bekend. Zeker is wel dat het meer woningen worden dan de huidige en een gedeelte uit middenhuur zal bestaan. Het overgrote deel blijft sociale huur. Ook worden er enkele bedrijfsruimtes teruggebouwd. De woningen worden gevarieerder in grootte en plattegrond.

Ook komt er een lift en worden de woningen energiezuinig en gasloos. De precieze uitwerking van het ontwerp is aan Eigen Haard en aan de architect.

lolaland

Een plek voor alle IJburgers,
jong en oud, die een leuk idee hebben
voor de buurt.

Bezoek
www.lolaland.nl
voor de agenda.

Pampuslaan 501 - 1087 HP - Amsterdam

Groot voor jonge mensen.nl

therapeutische coaching voor kinderen,
jongeren en ouderbegeleiding

Samen voorkomen dat
problemen van nu
problemen van later worden

de **P i a n o t e m m e r**
stemmen onderhoud reparatie restauratie

HANS KRAMER | +31 (0)6 40 06 69 37 | KNSM LAAN 756E

SINDS 1991 | WWW.PIANOTEMMER.NL

Adverteren

Wilt u adverteren in de IJopener?
Stuur dan een email naar adverteren@ijopener.nl.
Kijk voor meer informatie over adverteren op onze
website www.ijopener.nl.

TARIEVEN

Losse advertenties per cm ²	€ 2,10
Halve pagina	€ 680,00
Hele pagina	€ 1.260,00
Hele pagina achtercover	€ 1.500,00
Korting: 5-10-15 nummers aaneen resp. 5%-10%-15%	
Opslag vaste plaats	10%

AFMETINGEN

Breedte 70, 145 of 220 mm
Hoogte variabel
Hele pagina 260 x 360 mm + 5 mm afloop

ADVERTENTIES OPMAKEN OF WIJZIGEN

Kleine advertenties € 25, grotere € 45

ADVERTENTIES AANLEVEREN

Advertenties dienen aangeleverd te worden in
PDF-formaat (300 dpi, cmyk-kleuren).

Bezorging

Heeft u een nee-nee-sticker op de deur en wilt u toch
de IJopener lezen?
Op onderstaande adressen kunt u een exemplaar
ophalen (*zolang de voorraad strekt*).

Indische Buurt

- Buurthuis Archipel, Makassarplein 1
- Buurthuis Meevaart, Balistraat 48a
- Civic Zeeburg, Kramatplantsoen 101 hs
- Cybersoek, Timorplein 22
- Flevohuis, Kramatplantsoen 263
- Jansen Vintage, Javaplein 31
- Java Bookshop, Javastraat 145
- Openbare Bibliotheek, Javaplein 2
- Studio/K, Timorplein 62

Oostelijk Havengebied

- Boekhandel Van Pampus, KNSM-laan 303
- Borneo Architectuur Centrum,
R.J.H. Fortuynplein 4
- Boulevard Café, Cruquiusweg 3
- Bruna, Oostelijke Handelskade 1061
- De Eester, Van Eesterenlaan 266
- Fit aan 't IJ, KNSM-laan 1113
- JavaBlend, Tosarstraat 1
- Kapsalon Hairspray, Sumatrakade 5
- Lloyd Hotel, Oostelijke Handelskade 34
- Pakhuis De Zwijger, Piet Heinkade 179
- New York Gym, Veemkade 598
- Ramses Shaffy Huis, Piet Heinkade 231
- Wijnkoperij Hermitage, KNSM-laan 293
- Winkelcentrum Brazilië, Vers Passage

IJburg

- Bruna, IJburglaan 561
- FlexBieb, Talbotstraat 46
- Gezondheidscentrum Haveneiland, IJburglaan 727
- Mad Men Bicycle Café, IJburglaan 444
- Openbare Bibliotheek, Diemerparklaan 79
- Sportschool Life and Kicking, Eva Besnyöstraat 29

Zeeburgereiland

- Buurtkamer, John Blankensteinstraat 1

Oost

- Grand Café Genieten, Oranje-Vrijstaatplein 2
- Post Oost, Wijtenbachstraat 36
- Q-Factory, Atlantisplein 1
- Stadsdeelhuis Oost, Oranje-Vrijstaatplein 2

stevig ingepakt

www.thephotofactory.nl
C. van Eesterenlaan 15 - 020 - 419 72 00

Deze keer wederom een wandelpuzzel. Nu met drie plekken op IJburg. Weet je ze te vinden?

Mail de oplossing voor 8 november naar info@ijopener.nl o.v.v. puzzeloplossing.

De prijswinnaar kan een mooie stevige tas uit komen kiezen; een Lowepro Rezo 190AW, Shout SH100 of een leren Rowi 2452, voor de beste bescherming van je spullen.

Prijzen zijn niet overdraagbaar en twee maanden geldig.

De oplossing van de vorige puzzel was:

- 1) Kabelbaan op de Feike de Boerlaan
- 2) Detail van de fontein aan het Azartplein
- 3) Verlichting op de lage brug tussen de Stuurmankade en de Panamakade.

Winnaar was Dimitri van Oijen.

Verpleeghuiszorg Thuis

Veilig en vertrouwd in uw eigen huis

Wanneer de hulp van de thuiszorg of de mensen om u heen niet meer voldoende is en u toch in uw eigen huis wilt blijven wonen, kan *Verpleeghuiszorg Thuis* een uitkomst zijn. Deze nieuwe dienst van Zorggroep Amsterdam Oost biedt dagelijks ondersteuning. Hierdoor kunt u zoveel mogelijk uw vertrouwde leven blijven leiden. De zorg en ondersteuning wordt afgestemd op wat u nodig heeft om veilig en prettig thuis te blijven wonen.

Het flexibele team van zorg- en welzijnsmedewerkers heeft veel te bieden:

- Gezelschap thuis en in de buurt
- Ondersteuning bij praktische zaken
- Persoonlijke verzorging
- Maaltijdservice
- Huishoudelijke hulp
- Alarmering
- Verpleegkundige zorg
- Dagbesteding
- Casemanager dementie
- Vervoer

**Bianca van Geffen, coördinator
Verpleeghuiszorg Thuis-team:**

"Ik heb lang voor mijn vader in Amsteldorp gezorgd. Hierdoor weet ik hoe lastig het is om verschillende vormen van hulp op elkaar af te stemmen. Wij houden scherp in de gaten hoe iemand die veel ondersteuning nodig heeft, toch prettig en veilig thuis kan wonen. Een goede samenwerking met familie, mantelzorgers, de huisarts en welzijnsorganisaties hoort bij ons werk."

Contact

Verpleeghuiszorg Thuis is nieuw in en rondom Amsteldorp. Later beschikbaar in heel Oost. Neemt u gerust contact op voor meer informatie: 020 462 33 00 / verpleeghuiszorgthuis@zgao.nl.

Zorggroep Amsterdam Oost

zgao.nl

Zorggroep Amsterdam Oost is gespecialiseerd in de zorg en ondersteuning voor ouderen. Wij zijn er voor Amsterdammers met een aanbod van zorg en behandeling, wonen en welzijn, revalidatie en kortdurend verblijf.